

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
DİN onlayn qumar
çetesini ifşa
etdi - fantastik
pullar...
yazısı səh.6-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 21-23 sentyabr 2024-cü il Şənbə № 171 (8544) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezidentdən Xankəndidə
mühüm mesajlar - "Antiterror
əməliyyatı imkan verdi ki..."

"Gənclər heç kimin təsiri altına düşməməlidirlər, müxtəlif vədlərə aldanmamalıdırlar"

yazısı səh.5-də

AŞ PA-nın Azərbaycana
qarşı tənqibatçı debati

yazısı səh.3-də

Zaxarova:

"Qərb Cənubi Qafqazda sülhün
təmin edilməsinə qarşıdır"

yazısı səh.13-də

Ziyan çəkən biz, yardımlar isə
işğalçı Ermənistan axır - qərəz...

yazısı səh.8-də

COP29-da bu iş yerləri
bağlanacaq - mühüm açıqlama

yazısı səh.7-də

Azərbaycanlı turistlərə
Şengen vizası niyə çətinliklə
verilir? - açıqlama

yazısı səh.11-də

Paşinyana qarşı
"27 oktyabr" ssenarisi

yazısı səh.15-də

Diplomlu məzunlar iş
axtarışında - problem əmək
bazarındadır, yoxsa...

yazısı səh.14-də

Makron bu gün Ermənistan gəlir?
- hayların gözü yolda

yazısı səh.12-də

Tramp seçilməsə, ABŞ
batacaqmı - "demokratiya
beşiyi"nin demokratiya sınağı

yazısı səh.13-də

RUSİYA ZƏNGƏZUR DƏHLİZİNDƏN İMTİNA EDİR? - MOSKVADA MÜƏMMALİ GÖRÜŞ

Qərbin sanksiyaları qarşısında qalan şimal və cənub qonşularımız alternativ yolların açılmasında maraqlı olmaq əvəzinə, qapıların bağlı qalması barədə anlaşırlar - nonses

yazısı səh.9-da

Dünyanın ən yaxşı səhiyyəsi bu ölkələrdədir - Azərbaycan isə...

Zülfüqar Yusifov: "Önə çıxmamağımızın yeganə səbəbi kadr potensialımızın olmamasıdır"

yazısı səh.7-də

Mark Libbi

Səfir:
"Əsrin müqaviləsi"nin
ABŞ-Azərbaycan
münasibətlərində
xüsusi yeri var"

yazısı səh.3-də

İlham Şaban:
"BP-nin TAP-da
20 faiz payı vardı,
Amerika şirkətinə
qeyri-nəzarət
payını satıb"

yazısı səh.10-da

Korim Vəliyev

Bakının ehtiyac
duyduğu İtaliya
silahları -
generalın Roma
səfərində hədəf

yazısı səh.4-də

“Qaçqınkom” yurdlarına qayıdan məcburi köçkünlərin evlərini kirayə verməsinə münasibət bildirib

Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi Laçın rayonunun Sus kəndinə qayıdan məcburi köçkünlərin evlərini kirayə verməsi ilə bağlı yayılan məlumatlara münasibət bildirib.

Dövlət Komitəsindən APA-nın sorğusuna cavab olaraq bildirib ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət proqramına əsasən, Komitə məcburi köçkünlərin köçürülməsi ilə məşğul olur.

“Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda yaşayış sahələrinin istismarı qaydalarını yoxlamaq Dövlət Komitəsinin səlahiyyətində deyil”, - qeyd olunub.

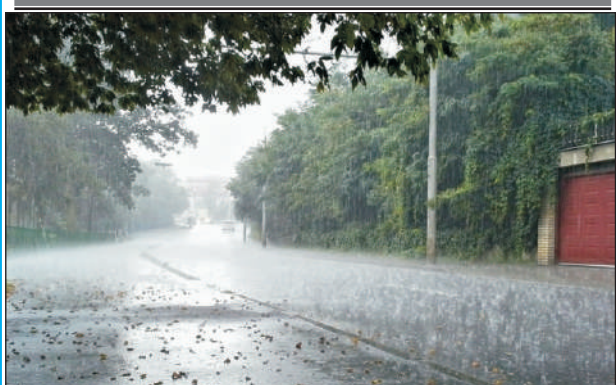

Axtarışda olan azərbaycanlı ölkəyə ekstradisiya olunacaq

“Ekstradisiya haqqında” 13 dekabr 1957-ci il tarixli Avropa Konvensiyasının tələblərinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı Məmmədov Allahverdi Mirzə oğlunun ekstradisiyası haqqında Baş Prokurorluğun vəsatəti Almaniya Federativ Respublikasının səlahiyyətli orqanları tərəfindən təmin edilib.

Bu barədə Baş Prokurorluğun Mətbuat xidməti məlumat yayıb. Məlumatla görə. Allahverdi Məmmədovun dələduzluq, rüşvət verməyə təhrik etmə, rəsmi sənədi saxtalaşdırma və qanunsuz miqrasiya təşkil etməyə cəhd cinayət əməllərini törətməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edildiyindən, barəsində təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb etmə haqqında qərar qəbul edilməklə istintaqdan qaçıb gizləndiyinə görə beynəlxalq axtarışa verilib.

Hazırda təqsirləndirilən şəxsin ölkəmizə gətirilməsi məqsədilə zəruri tədbirlər görülür.

Bakıda və rayonlarda yağış yağacaq

Sentyabrın 21-də Bakıda və rayonlarda yağış yağacağı gözlənilir.

Bu barədə Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən məlumat verilib.

Bakıda və Abşeron yarımadasında sentyabrın 21-də günün birinci yarısında aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Səhər yarımadasının bəzi yerlərində leysan xarakterli olacağı ehtimalı var.

Azərbaycanın rayonlarında sentyabrın 22-si axşamədək fasilələrlə yağıntılı hava şəraiti davam edəcək. Bəzi yerlərdə aralıq yağış yağacağı, şimşək çaxacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə leysan xarakterli olacağı, dolu düşəcəyi, yüksək dağlıq ərazilərdə qara keçəcəyi ehtimalı var.

Çaylarda suluğun artacağı, Böyük və Kiçik Qafqazın bəzi çaylarından qismüddətli daşqın və sel keçəcəyi ehtimalı var.

Prezident neft sənayesi işçilərinə müraciət etdi

Prezident İlham Əliyev “Əsrin müqaviləsi”nin 30 illiyi və Neftçilər Günü münasibətilə Azərbaycanın neft sənayesi işçilərinə müraciət edib.

Müraciətdə deyilir:
- Hörmətli neft sənayesi işçiləri!

Sizi böyük iftixar hissi ilə “Əsrin müqaviləsi”nin 30 illiyi və peşə bayramınız - 20 Sentyabr Neftçilər Günü münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm!

Ölkəmiz üçün əlamətdar tarixi hadisə olan “Əsrin müqaviləsi” və Neftçilər Günü məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə sıx bağlıdır.

Otuz il öncə Ulu Öndərin uzaqgörən siyasəti və dəmir iradəsi sayəsində imzalanmış “Əsrin müqaviləsi” Azərbaycanın inkişafında dönüş nöqtəsi oldu, ölkəmiz beynəlxalq enerji layihələrinin fəal iştirakçısına çevrildi. Xarici tərəfdaşlarla birlikdə reallaşdırılan iri layihələr enerji xəritəsində ölkəyə strateji mövqə qazandırmaqla yanaşı, dünya

enerji təchizatının sabitliyinə də töhfə verdi.

Ümummilli Lider bu böyük layihəni həyata keçirməklə Azərbaycanın gələcək nəsillərinə iqtisadi müstəqillik və davamlı inkişaf mirası qoydu. Ötən 30 ildə ölkə iqtisadiyyatı gücləndi, Azərbaycanın regional və global səviyədə mövqeyi möhkəmləndi. İri xarici sərmayələr cəlb olundu, infrastruktur müasirləşdi, yeni iş yerləri yaradıldı və əhalinin həyat şəraiti əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdı.

Azərbaycan neft-qaz sektorunun inkişafı, şaxələndirilmiş enerji siyasəti, müasir enerji infrastrukturunu və beynəlxalq əməkdaşlıq sayəsində etibarlı tərəfdaşa və nümunəvi ölkəyə çevrilib. Artıq dünyanın on ölkəsini mavi yanacaq təchiz etməsi və enerji layihələrinin əhatə dairəsini davamlı genişləndirməsi regionda ölkəmizin əhəmiyyətini artırır, həmçinin yeni iqtisadi sahələrin inkişafına imkanlar yaradır.

Global çağırışları nəzə-

rə alaraq, Azərbaycan bərpaulunan enerji resurslarının artırılması üçün yeni təşəbbüslər həyata keçirir. “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” və Azərbaycanın ev sahibliyi edəcəyi COP29 beynəlxalq tədbiri dayanıqlı enerji mənbələrindən geniş istifadə, eləcə də bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığın inkişafı baxımından firsət olmaqla, global ekoloji problemlərin həllinə mühüm töhfə verəcəkdir.

Daim inkişaf edən neft-qaz sektoru hazırda yeni tarixi dövrünü yaşayır. Ötən illər ərzində qazanılan böyük uğurlar enerji sahəsinin inkişafı və onun təməli olan “Əsrin müqaviləsi” ilə bilavasitə bağlıdır.

Sizin Azərbaycan neft sənayesindəki uğurlarınızın gələcək nəsillərə də nümunə olacağına inanıram. Əminəm ki, fədakar əməyinizin bəhrələri hələ uzun illər xalqımıza xidmət edəcək. Bu yolda hər birinizə yeni nailiyyətlər və müvəffəqiyyətlər arzulayıram!

ABŞ Azərbaycana daha iki minaaxtaran it verib

Mina və partlamamış hərbi sursat təmizləmə işlərində iştirak etmək üçün ABŞ-dan Azərbaycana daha iki it gətirilib.

APA xəbər verir ki, bu barədə ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Mark Libbi “X” platformasında məlumat paylaşılıb.

Səfir itləri hava limanında qarşıladılar və onların ANAMA-ya təqdim edilməsini bildirib. “Berta və Dum ANAMA-nın minaları və partlamamış hərbi sursatları təmizləmək missiya-

sına qoşulmaq üçün Azərbaycan gəlmiş altı minaaxtaran itdən ikisidir. İtlər və onların zəhmətkeş ABŞ və Azərbaycan təlimçiləri

Azərbaycanda icmaların daha təhlükəsiz şəraitində yaşayışı təmin etməkdə mühüm rol oynayır” - səfir əlavə edib.

Əlləriniz sizə qaraciyərinizin durumundan xəbər verir

Piyələnmə kimi tanınan qaraciyər yağlanması xəstəliyini sadəcə əllərinizə diqqətlə baxmaqla aşkar etmək olar.

Lent.az xarici mətbuata istinadən xəbər verir ki, hepatoloq Sümeri İlyasın fikrincə, əllərdə dərinin qızarması, dırnaqların, xüsusilə baş və şəhadət barmaqlarının solğunlaşması, barmaqların şişməsi və böyüməsi piylənmənin potensial əlamətləridir.

Yağlı qaraciyər xəstəliyi orqanda həddindən artıq yağ yığılması səbəbindən inkişaf edir və erkən diaqnoz siroz kimi ciddi nəticələrin qarşısını ala bilər. Siroz qaraciyər toxumasının normal fəaliyyətinə mane olan və həyatı üçün təhlükə yarada bilən geri dönməz çapıqlanma prosesidir. Həkimlər xəbərdarlıq edir ki, xəstəlik nə qədər müalicə olunmazsa, qaraciyər bir o qədər iltihablanır və bu, sirozla nəticələnə bilər.

Əllərdə görünən dəyişikliklərə əlavə olaraq, qaraciyər problemlərini göstərə biləcək əlaqəli simptomlar var. Bunlar yorğunluq, iştahsızlıq, ürəkbulanma və kilo itkisidir. Bu əlamətlər səbəbi bilinməyən qançır və ya dərinin sarılaşması ilə müşayiət olunursa, dərhal həkimə müraciət etmək vacibdir. Şişkin ayaq biləyi, dəri qaşınması və bədəndə qan damarlarının görünüşü kimi digər simptomlar da qaraciyər problemlərini göstərə bilər.

30 sentyabr-4 oktyabr tarixində Strasburqda Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞ PA) payız sessiyası keçiriləcək. Sessiya gündəliyinin layihəsinə "Azərbaycanda insan hüquqları, qanunun aliliyi və demokratiya sahəsində vəziyyətin pisləşməsi" təxribatçı mövzuda təcili debatların keçirilməsi sorğusu da daxil edilib.

"Assambleya təcili debatların keçirilməsinə dair bütün sorğulara sentyabrın 30-da baxacaq və hansı sorğuların qəbul ediləcəyinə qərar verəcək", Avropa Şurasının mətbuat xidmətinin məlumatında deyilir.

Yada salmaq ki, az öncə İtaliyaya səfəri çərçivəsində Prezident İlham Əliyev bildirmişdi ki, Azərbaycanın AŞ PA-da səs hüququnun dondurulmasını dəstəkləmiş deputatların ölkəmizə giriş qadağası yalnız nümayəndə heyətimizin səs hüququ bərpa ediləndən sonra götürüləcək.

Bəs rəsmi Bakının qarşısında ki tədbirdən gözləntisi nədir? Hansı adekvat addımlar atılacaq?

Azərbaycan Demokratik İslahatlar Partiyasının sədri Asim Mollazadə deyir ki, bu cür təşəbbüslər almaniyalı deputat Frank Şvabe tərəfindən göstərilir: "Şvabe Azərbaycana qarşı uzun müddətdir ki, qərəzli mövqedədir. Almaniyada onun adı bir sıra korrupsiya oyunlarında hallanır, hazırda onun Avropada yaşayan erməni icması ilə də sıx əməkdaşlığı var. Öz ələmlərində Azərbaycana qarşı amansız müharibə aparırlar və Fransa da onlara dəstək verir. Fransada yaşayan erməni icması hər bir imkanından istifadə edərək ölkəmizə qarşı qarayaxma kampaniyası aparır. Oyunlar indi də davam edir. Qarşı tərəfi qəzəbləndirən məsələ Azərbaycanın ölkəmizin AŞ PA-da səs hüququnun dondurulmasını dəstəkləmiş deputatların persona non-grata elan edilməsidir. Guya ki, yeni dinləmələrlə Azərbaycana cavab vermək istəyirlər. Öz ələmlərində intiqam alırlar. Çox təəssüf ki, Avropa dəyərlərinə zərbə vuran və korrupsiyaya qurşanmış siyasətçilər əslində Avropanı daha da zəiflədirlər. Regionun qurumlarını pis vəziyyətə salırlar. Belə də

AŞ PA-nın Azərbaycana qarşı təxribatçı debati

Şvabe kimilərdən növbəti təşəbbüs; **Fazil Mustafa:**

"Bakının növbəti tədbirlərdən heç bir gözləntisi yoxdur"

vam edərsə, bu təşkilatların fəaliyyətinə inam tam itər. Hətta bir siyasi partiya Avropa Şurasında bəyan edib ki, Şvabe kimilər artıq bu təşkilatda qiyam qaldıraraq hakimiyyəti əlinə alıb, bütün hüquqi platformanı dağıdırlar. Onlar uzun müddətdir ki, Avropa Şurasını ələ keçirməyə çalışırlar. Nəhayət, nail oldular.

Bu, Avropa Şurasının nüfuzunun tam məhv olması ilə nəticələncək. Azərbaycan səbri olmalı, hamıya izah etməlidir ki, 44 günlük müharibədə qələbəsinə görə ondan qisas almaq istəyən qüvvələr 30 il ərzində torpaqlarımızın işğalı ilə razılaşırdılar. ATƏT-in Minsk qrupu yaradıb oyunları davam edirdilər. Azərbaycan həm BMT-nin, həm də ATƏT-in qətnamələrini icra etdi. Bütün beynəlxalq hüquq normalarına

əməl edərək bütövlüyünü bərpa etdi. Belə oyunlar Azərbaycana heç bir ləkə sala bilməz".

VI çağırış Azərbaycan Milli Məclisinin deputatı Fazil Mustafa deyir ki, Avropa Şurasının Azərbaycandan kənar tədbir keçirməsi absurddur: "Çünki Azərbaycanın iştirak etmədiyi hər hansısa mövzu ətrafında aparılan müzakirələrin ələ bir effekti olmayacaq. Dəfələrlə bu cür təxribatçı mövzulardan Azərbaycana qarşı təzyiq vasitəsi kimi istifadə ediblər. İttihamlar yönəldiblər. Amma bunun bir effekti olmayıb. Bundan sonra da onlardan xoşməramlı təşəbbüs gözləmək olmaz.

Bakının növbəti tədbirlərdən heç bir gözləntisi yoxdur. Onsuz ki, Azərbaycan hökuməti sərt addımı atıb. Avropa Şurasında əleyhimizə səs ve-

rənlərin hamısının Azərbaycana girişi qadağan olunub. Bu görünməmiş demarşdır. Bundan sonrakı mərhələdə hər hansısa qərar qəbul edəcəklərsə, bu, əhəmiyyətsiz kağız parçasından seçilməyəcək. Ona görə də Avropa Şurası bu yolu tutmaq əvəzinə daha ağıllı variantı seçməlidir. Azərbaycanla dialoq yolunu tutmalıdır. Ölkəmizə qarşı təxribatı dayandırmalıdır. Ondan sonra bizim hər hansı bir şəkildə qarşılıqlı müzakirə aparmaq üçün mövzumuz olacaq. Əks halda Azərbaycanda insan haqlarına toxunmaq istəyən qüvvələr özlərində insana dəyər vermədiyi halda başqa ölkələrdə insan dəyərlərini qorumağı hansısa məqsəd üçün istifadə edirlərsə, bu onlar üçün qərəzli bir siyasətin davamı olacaq. Buna görə də Azərbaycanın Avropa

Şurasından alacağı, yaxud da lərsə, o zaman müzakirə aparılsansa bir şəkildə güzəştə gedəcəyi heç bir məqam yoxdur. Onlar öz səhvlərini etiraf edə-

□ **Sahənə RƏHİMLİ,**
Musavat.com

İcma: "Bu ittihamlar azərbaycanlılara qarşı ayrı-seçkiliyin növbəti təzahürüdür"

Qərbi Azərbaycan İcması ABŞ Konqresinin Tom Lantos İnsan Hüquqları Komissiyasında keçirilmiş dinləmələrlə bağlı bəyanat yayıb.

Musavat.com bəyanatı təqdim edir:

"Qərbi Azərbaycan İcması olaraq sentyabrın 19-da ABŞ Konqresinin Tom Lantos İnsan Hüquqları Komissiyasında keçirilmiş "Dağlıq Qarabağın süqutundan sonra Azərbaycanda insan hüquqları" adlı dinləmələrdən dərin narahatlığımızı ifadə edirik. Bu dinləmələr zamanı Azərbaycan əleyhinə səsləndirilən ittihamlar, ölkəmizin ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə hörmətsizliyin və azərbaycanlılara qarşı ayrı-seçkiliyin növbəti təzahürüdür.

Ermənistan tərəfindən azərbaycanlıların hüquqlarının kobud şəkildə pozulmasına, o cümlədən Azərbaycan ərazilərinin 30 ilə yaxın müddətdə davam etmiş işğal nəticəsində 800 minə yaxın azərbaycanlının doğma yurdlarından qovulmasına və onların geri qayıtmasına maneə törədilməsinə münasibətdə ABŞ Konqresinin göstərdiyi laqeydliliyi qınayırıq. Xatırladaq ki, Ermənistanın işğal dövründə törətdiyi genişmiqyaslı dağıntılar, əraziləri minalaması və infrastrukturunu məhv etməsi səbəbindən, məcburi köçkünlərin öz evlərinə sürətlə qayıtması hələ də mümkün deyil. Həmçinin Ermənistan yüz minlərlə azərbaycanlının qovulması və onların geri qayıtmaq hüquqlarının pozulmasına ABŞ Konqresinin göz yumması azərbaycanlılara qarşı ayrı-seçkiliyin digər bariz nümunəsidir.

Dinləmələr zamanı məsələlərin dini çərçivədə təqdim edilməsi də təəssüf doğurur. Bu yanaşma dini və etnik qarşıdurmaları qızışdıraraq regionda sülhə və sabitliyə zərbə vurmaq məqsədi daşıyır.

ABŞ Konqresinin Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazi bütövlüyünə hörmətsizlik göstərməsi və ölkəmizin suveren hüquqlarını təhrif etməsi qəbul edilməzdir.

ABŞ tərəfinin sözügedən keçmiş qanunsuz rejimin nümayəndələrinə viza verməsi və onların tədbirdə iştirakına şərait yaratması bu ölkənin separatçılığa dəstəyinin göstəricisidir. Bundan əlavə, bu kimi dinləmələrin keçirildiyi qanunvericilik orqanının guya müstəqil olması və onların hökumətin siyasətini əks etdirməməsi barədə bəhanələrlə bağlı bildiririk ki, Konqresin sözügedən addımlarının məhz ABŞ administrasiyasının sifarişli ilə həyata keçirildiyi heç kimdə şübhə doğurmur.

Biz Qərbi Azərbaycan İcması olaraq ABŞ Konqresindən bu cür ayrı-seçkili və təxribatçı yanaşmadan əl çəkməyi tələb edirik. Bu mövqə azərbaycanlıların insan hüquqlarını pozur, dini və etnik qarşıdurmanı alovlandırır, sülh prosesinə mane olur və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə hörmətsizlik göstərməklə beynəlxalq hüququ tapdalayır.

Biz, həmçinin ABŞ Konqresini azərbaycanlıların Ermənistanı geri qayıtmaq hüquqlarını dəstəkləməyə və regionda ədalətli və davamlı sülhün bərqərar olmasına mane olmamağa çağırıq".

Səfir: "Əsrin müqaviləsi"nin ABŞ-Azərbaycan münasibətlərində xüsusi yeri var

ABŞ-nin Azərbaycandakı səfiri Mark Libby "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasının 30-cu ildönümü ilə əlaqədar qəbul təşkil edib.

APA <https://apa.az/> səfirliyə

istinadən xəbər verir ki, səfir Mark Libby qəbulda çıxışı zamanı bildirib ki, ABŞ şirkətləri və ABŞ-nin siyasi dəstəyi regionda tarixin və enerji geosiyasətinin gedişatını dəyişdirən bu

mərhələnin həyata keçirilməsi nə kömək etmək üçün zəruri idi.

Onun sözlərinə görə, ABŞ-nin dəstəyi Azərbaycan iqtisadiyyatının transformasi-

yasına təkan verərək, Azərbaycanın enerji sektorunda xarici investisiyaları qəbul etməsinə səbəb oldu.

Diplomat qeyd edib ki, "Əsrin müqaviləsi"nin ABŞ-Azərbaycan ikitərəfli münasibətləri tarixində xüsusi yeri var.

Mark Libby əlavə edib ki, Birləşmiş Ştatlar və Azərbaycan həmçinin Cənub Qaz Dəhlizinin sonrakı inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən çoxşaxəli rollar oynayırlar: "Azərbaycan Cənub Qaz Dəhlizində iştirak etməklə özünü regional enerji bazarında əsas oyunçu və Avropa üçün mühüm enerji təchizatçısı kimi təsdiq edib".

Səfir əlavə edib ki, Azərbaycan global enerji keçidini qəbul edərkən və COP29-a ev sahibliyi etməyə hazırlaşarkən, hökumət emissiyaların azaldılması ilə bağlı perspektivli öhdəliklər götürüb və "yaşıl enerji" ixracında regional lider olmaq üçün cəsarətli gündəliyi var.

Azərbaycanın ehtiyac duyduğu İtaliya silahları

Kərim Vəliyevin Roma səfərində hədəf; polkovnik: "Silah aldığımız ölkələrin sayını artırmaq zərurəti yaranıb"

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi Kərim Vəliyev sentyabrın 19-da İtaliyaya rəsmi səfər edib. Rəsmi məlumata görə, səfər proqramına İtaliyanın hərbi rəhbərliyi ilə görüşlər və müdafiə sənayesi şirkətinə ziyarət daxildir, xəbəri Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidməti yayıb.

Səfər çərçivəsində Kərim Vəliyev İtaliyanın müdafiə naziri Quido Krosetto ilə görüşüb. Müdafiə Nazirliyindən verilən məlumata görə, tərəflər ölkələr arasında hərbi əməkdaşlığın cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri, habelə qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra məsələlərə dair ətraflı fikir mübadiləsi aparıblar. Görüşdə Azərbaycanın İtaliyadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfəri Rəşad Aslanov da iştirak edib.

Xatırladaq ki, İtaliya Azərbaycanla NATO-nun Türkiyədən sonra hərbi sahədə sıx əməkdaşlıq etdiyi ikinci dövlətdir. Bəs İtaliya Azərbaycana hansı silahları tədarük edə bilər və hazırda ikitərəfli hərbi əməkdaşlıq hansı mərhələdədir? İtaliya silahlarının keyfiyyət göstəriciləri necədir?

Hərbi ekspert, polkovnik Rövşən Məhərrəmov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, 44 günlük Vətən müharibəsində İtaliya Azərbaycanın haqlı mövqeyini müdafiə etdi. Azərbaycan-İtaliya münasibətləri bütün sahələrdə yüksək səviyyədədir. İtaliya ilə Azərbaycanın münasibətləri hər zaman müsbət olub. Təsədüfi deyil ki, cənab Prezidentimiz İlham Əliyevin bu yaxınlarda İtaliyaya səfərindən sonra Azərbaycan ordusunun baş qərargah rəisi Kərim Vəliyevin bu ölkəyə səfəri reallaşdı. Bu səfər cənab Prezidentimizin səfəri zamanı aparılan danışıqların, razılaşmaların zəruri etdiyi səfər kimi qiymətləndirilə bilər. Azərbaycan ordusunun yeni müasir silahlarla təchiz olunması prosesi davam etdirilir: "Ermənistanın Fransa, ABŞ və digər ölkələr tərəfindən silahlandırılması prosesinin getdiyi bir vaxtda Azərbaycan ordusunun silah arsenalının daha da zənginləşdirilməsinin aktualılığı artır. Azərbaycan ən müasir silahlarla silahlanmalıdır. İsrail, Türkiyə kimi ölkələrlə yanaşı, İtaliya kimi ən müasir hərbi sənayesi olan dövlətlərdən də silah tədarük etməliyik. İtaliya NATO-nun güclü dövlətlərindən biridir. Hərbi sənayesinə görə Avropa dövlətləri içərisində dördüncü ölkə İtaliyadır. Ondan əvvəlki siyahıya Fransa, Almaniya və Böyük Britaniya daxildir.

İtaliya ilə Azərbaycanın iqtisadi əlaqələri çox yüksək səviyyədədir. Bu iqtisadi əlaqələr, birgə böyük layihələr müdafiə sənayesi sahəsi sahəsində sıx əməkdaşlığa stimül verir. General-polkovnik Kərim Vəliyevin İtaliyaya səfəri, orada İtaliyanın hərbi rəhbərliyi ilə keçirdiyi görüşlər, apardığı danışıqlar yəqin ki, hər halda bu dost ölkənin müasir silahlarının əldə edilməsi ilə nəticələnməkdir. Azərbaycan ordusunun silah arsenalında yəqin ki, İtaliya hərbi sənayesinin güclü silah və texnikalarını görə biləcəyik.

Bizim silah aldığımız ölkələrin sayını artırmağımız zərurəti yaranıb. Bilirsiniz ki, İsrail xeyli vaxtdır özü müharibəyə cəlb olunmuş vəziyyətdədir. İsrailin özünə silahlar lazımdır. Rusiya-Ukrayna müharibəsi gedir və bizim bu ölkələrin də silahları daha çox özlərinin istifadəsi üçündür. Bu və digər reallıqlar Azərbaycanın silah aldığı ölkələrin sayını artırmağı tələb edir. İtaliya ilə əməkdaşlıq o deməkdir ki, biz çox güclü və müasir silahları bundan sonra da ordumuzun silah arsenalına daxil edəcəyik. Azərbaycan NATO standartlarına uyğun ordu qurur və buna uyğun da kompleksləşdirmə həyata keçirilməlidir. Əgər biz İtaliyadan silah alacağıqsa, bu addım qeyd etdiyimiz kompleksləşdirməyə töhfə olacaqdır.

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Bakıda keçiriləcək COP29 tədbirinin iki yeni rəsmi tərəfdaşı elan olunub. APA xəbər verir ki, bunlar sinerji tərəfdaşı "NEQSOL Holding" və tekstil üzrə tərəfdaş "GILTEX" şirkətləridir. Bu tərəfdaşlıq hər iki müəssisənin dayanıqlı təcrübə və global iqlim məqsədləri ilə bağlı əzmkarlığını nümayiş etdirir.

"NEQSOL Holding" və "GILTEX" şirkətləri Azərbaycanın Milli Öhdəlik Proqramında aktiv iştirak edir. Sözügedən proqram çərçivəsində qarşıya qoyulmuş məqsədlərdən biri iqlim məqsədlərinə nail olmaq, gələcək Ekoloji, Sosial və Korporativ İdarəetmə (ESG) strategiyalarını formalaşdırmaq və yerli tərəfdaşlıq meyarlarının tələblərinə cavab verə bilmək üçün bu şirkətlərin daxili potensiallarını qiymətləndirməkdir. COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkəti tərəfindən təşkil olunan məsləhətləşmələr və təlim sessiyalarında iştirak etməklə şirkətlər səriştələrini artırmaq, resursların idarə edilməsini optimallaşdırmaq və ölkənin iqlim ambisiyalarına töhfə vermək sahəsində çalışırlar.

"NEQSOL Holding" şirkətlər qrupu telekommunikasiya, enerji, texnologiya və tikinti də daxil olmaqla, müxtəlif sahələrdə fəaliyyət göstərir. Sözügedən şirkətlər qrupu 11 ölkəni (Azərbaycan, Niderland Krallığı, Birləşmiş Krallıq, ABŞ, Türkiyə, Ukrayna, Gürcüstan, Qazaxıstan, BƏƏ və s.) təmsil edən 12 000-dən çox əməkdaş ilə bütün dünyada 25 milyon müştəriyə xidmət göstərir. COP29 tədbiri "NEQSOL Holding" şirkətlər qrupuna iqlim dəyişmələri ilə bağlı global təşəbbüslərə səmərəli töhfə vermək üçün global liderlərlə əməkdaşlıq etmək, bilik mübadiləsi aparmaq və innovativ həll variantlarını müzakirə etmək imkanı yaradır.

Azərbaycan və Cənubi Qafqaz regionunda fəaliyyət göstərən "GILTEX" MMC Azərbaycan pambığından hazırlanan tekstil məhsulları istehsal edir. Şirkətin istehsal müəssisələrinə iplik, tikış, tibbi maska fabrikləri, eləcə də 2 toxuma və 2 boya fabriki daxildir. Rəsmi tekstil üzrə tərəfdaş olaraq, "GILTEX" şirkəti tekstil sənayesi çərçivəsində dayanıqlılıq və ətraf mühitin mühafizəsi üzrə əməkdaşlığın inkişafına töhfə verəcək.

Yaradılan bu imkandan istifadə etməklə, COP29-un tərəfdaşları global iqlim siyasəti ilə bağlı fəaliyyətlərini ge-

COP29-un növbəti rəsmi tərəfdaşları

NEQSOL HOLDING GILTEX

COP29 tədbirinin iki yeni rəsmi tərəfdaşı elan olundu

Azərbaycanda keçiriləcək COP29 tədbirinin Yaşıl Zonasında iştirak etmək və tərəfdaş olmaq hələ də mümkündür

nişləndirəcək, dayanıqlılıq üzrə söyləmələri ön plana çıxaracaq və öz əsas biznes sahələrində iqlim fəaliyyətinə keçidi dəstəkləyəcəklər. Bakıda keçiriləcək COP29 tədbirinin tərəfdaşı olmaqla, bu şirkətlər ekoloji siyasətlərin təkmilləşdirilməsində və 1,50C hədəfi baxımından qlobal icmalara dəstək göstərilməsində oynadıqları mühüm və həlledici rolunu nümayiş etdirə bilərlər.

Yaşıl Zonada COP29 tərəfdaşlarına builki sərgilərdə iştirak edən global şirkətlər də qoşulacaq. Bu şirkətlər arasında iqlimə mənfi təsir göstərməyən məhsul və müvafiq həll variantlarını nümayiş etdirən müxtəlif təşkilatlar da yer alır.

Tərəfdaşların birgə söyləmələri sayəsində Yaşıl Zona iqlim fəaliyyətlərinin təşviqi üçün bütün maraqlı tərəflərin bir araya gələrək təcrübə və bilik mübadiləsi apardığı platformaya çevriləcək. Öz məhsul və xidmətlərini sərgiləyəcək əsas beynəlxalq təşkilatlarla yanaşı, Yaşıl Zonada, həmçinin müxtəlif təqdimatlar, seminarlar, brifinqlər, qarşılıqlı əlaqələrin qurulması imkanları və musiqi tədbirləri kimi geniş fəaliyyətləri ehtiva edən məqsədyönlü proqramlar da keçiriləcək.

Tədbirə qatılan şirkətlər üçün yaradılmış imkanlar arasında daha rahat vizual tərəfdaşları global iqlim siyasəti ilə bağlı fəaliyyətlərini ge-

mət edən teatral auditoriya zalllarında tədbir keçirmək üçün rezervasiya variantları da mövcuddur. Bu imtiyazlar əməkdaşlıq və təcrübə mübadiləsi imkanlarını təklif edən bir sıra ikitərəfli və çoxtərəfli görüş otaqları ilə təmin oluna bilər.

COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkətinin İdarə Heyətinin sədri və Əməliyyatlar üzrə baş icraçı Nərimin Cəfəlova COP29-un yeni tərəfdaşlarının elan edilməsi ilə bağlı bunları qeyd edib: "Böyük məmnuniyyətlə bildirirəm ki, "NEQSOL Holding" şirkətlər qrupu Azərbaycan da keçiriləcək COP29 tədbirinin Yaşıl Zonasının rəsmi sinerji tərəfdaşı, "GILTEX" şirkəti isə tekstil üzrə rəsmi tərəfdaşı təyin edilib. Bu il Bakıda keçiriləcək COP29 tədbiri həm dayanıqlı, həm də davamlı gələcək üçün global iqlim siyasətləri üzrə danışıqlar aparmaq, iqlim fəaliyyətlərini təşviq etmək və beynəlxalq əməkdaşlığı artırmaq baxımından mühüm forum olacaqdır. "NEQSOL Holding" və "GILTEX" şirkətləri COP29-da bu məqsədə nail olmağımıza kömək edəcək. Konstruktiv iqlim fəaliyyətləri naminə bu şirkətlərlə sıx əməkdaşlıq edəcəyimizə ümid bəsləyirik."

"NEQSOL Holding" şirkətlər qrupunun baş icraçı direktoru Yusif Cəbbarov isə COP29-un tərəfdaşı olduqlarını elan edərkən bildirib: "COP29 ilə tərəfdaşlıq "NEQ-

SOL Holding" şirkətlər qrupunun dayanıqlılıq və iqlim fəaliyyətləri üzrə öhdəliyini əks etdirir. "Nobel Energy" şirkətlər qrupunun günəş enerjisi üzrə investisiyaları, "Audubon Companies" şirkətinin təmiz enerji və karbon uducu texnologiyaları, "Norm" şirkətinin "Net Zero Accelerator" təşəbbüsündə iştirakı və telekommunikasiya qrupumuzun həyata keçirildiyi global rəqəmsal bağlantı layihəsi də daxil olmaqla, biz filiallarımız tərəfindən idarə olunan böyük layihələr vasitəsilə hədəflərimizə doğru irəliləyirik. Daha dayanıqlı gələcək qurmaq üçün COP29 ilə əməkdaşlıq etməkdən məmnunuq".

COP29 ilə tərəfdaşlığını şərh edən "GILTEX" Müşahidə Şurasının sədri Con Yanq Simpson bunları qeyd edib: "Tekstil üzrə tərəfdaş kimi COP29 ilə əməkdaşlıq etmək "GP Cotton Holdings" MMC-nin filialı olan "GILTEX" şirkəti üçün əhəmiyyətli mərhələdir. Bu, pambıq sənayesi çərçivəsində bizim dayanıqlılıq və iqlim fəaliyyəti üzrə öhdəliyimizi nümayiş etdirir. Bu əməkdaşlıq bizə ətraf mühitin mühafizəsini və sosial məsuliyyəti daha da gücləndirərək iqlimə mənfi təsir göstərməyən kənd təsərrüfatını təşviq etməyə imkan verir."

Azərbaycanda keçiriləcək COP29 tədbirinin Yaşıl Zonasında iştirak etmək və tərəfdaş olmaq hələ də mümkündür.

Prezident İlham Əliyev 20 Sentyabr - Dövlət Suverenliyi Günü'nü Xankəndi şəhərində keçirib, sentyabrın 20-də Xankəndi şəhərində Qarabağ Universitetinin təməldən sonra açılışında iştirak edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Qarabağ Universitetinin müəllim və tələbə heyəti ilə görüşüb və çıxış edib.

Görüş iştirakçılarını və bütün Azərbaycan xalqını Dövlət Suverenliyi Günü münasibətilə ürəkden təbrik etdiyini bildiren Prezident deyib ki, bu günü biz birlikdə Xankəndidə qeyd edirik və 20 Sentyabr bundan sonra Azərbaycanda geniş qeyd ediləcək: "Düz bir il bundan əvvəl qəhrəman Azərbaycan Ordusu dövlət suverenliyini tam bərpa etmişdir. Bir gündən az davam edən antiterror əməliyyatı nəticəsində separatçıların kökü kəsildi, Azərbaycan öz dövlət suverenliyini tam təmin etdi, beynəlxalq hüquq zəfər çaldı və Azərbaycan öz gücünü bir daha göstərdi. Bu günü bizə bəxş edən qəhrəman hərbiçilərimizi hər zaman böyük minnətdarlıqla yad edirik. Vətən uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin əziz xatirəsini daim qəlbimizdə saxlayırıq və saxlayacağıq. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin. Vətən müharibəsi və antiterror əməliyyatı keçirilərkən bizim 3200-dən çox qəhrəman şəhidimiz şəhadət zirvəsinə ucalmışdır. Onların və digər qəhrəman hərbiçilərimizin rəşadəti və vətənpərvərliyi Qələbənin əsas amilləridir. Vətən uğrunda İkinci Qarabağ müharibəsində 90 mindən çox gənc azərbaycanlı iştirak etmişdir".

Prezident qeyd edib ki, 44 gün ərzində şanlı Ordumuz hər gün irəli gedirdi, hər gün yaşayış məntəqələri işğalçılardan azad edilirdi və dünya hərbi tarixində buna oxşar hərbi əməliyyatlar olmamışdır. Bir gün belə geriyyə addım atmamış, hər gün bir neçə kənd, bir neçə qəsəbə, şəhər azad edilirdi. Bir nəfər olsun döyüş meydanını tərk etməmişdir. Amma Ermənistanın rəsmi nümayəndələrinin özlərinin etirafına görə, Ermənistan ordusunda 12 mindən çox fərarli olmuşdur: "Bu, nəyi göstərir? Əlbəttə ki, xalqımızın yüksək mənəvi keyfiyyətlərini göstərir. Bununla bərabər, onu göstərir ki, sinəsini qabağa verən gəncər o qədər vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmuşdur ki, onlar üçün Vətən torpaqlarını azad etmək ən şərəfli missiya olmuşdur. Sinəsini qabağa verən, ölümə gedən gəncər bir amalla yaşayırdılar ki, milli ləyaqətimizi bərpa edək və bunu etdik. Ona görə mənəvi-psixoloji

müdafiə xətti, nə Ermənistan ordusunun coğrafi üstünlüyü, - çünki bütün təpələrdə onlar yerləşmişdi, - nə böyük dövlətlər, nə də Ermənistanı silahlandıran və onlara mənəvi və fiziki yardım göstərən dövlətlər. Bax, bütün bu amillər bir yerdə olanda, o xalqın qabağında heç kim dura bilməz. Biz bütün dünyaya və bu gün işğaldan əziyyət çəkən, həyata müstəmləkəçilikdən əziyyət çəkən xalqlara göstərdik ki, inamla yaşamaq lazımdır. İnəm heç vaxt qırılmazdır. Əgər inam qırılsa, onda heç vaxt ədalət zəfər çala bilməz. Amma dünyada ədalət var. Prezident kimi müəyyən dövrlərdə mənəm də ağılıma belə fikirlər gəlirdi ki, yəqin dünyada ədalət yoxdur.

dik. Ona görə bu günə qədər bizə qarşı təzyiqlər edilir. Hər səhər mətbuatla, o cümlədən Azərbaycan haqqında dünyanın müxtəlif yerlərində gedən yazılarla tanış oluram. Bu gün səhər tezdən baxıram, bizə qarşı nə qədər əsassız ittihamlar işlədilir. Özü də müxtəlif Qərb ölkələrinin siyasətçiləri və yüksək vəzifə tutanlar, bəzi ölkələrin rəsmi nümayəndələri belə bir qəbuləlməz ifadələr işlədirlər ki, Azərbaycan Qarabağı zəbt edib. Yəni, bu, ikiüzlülüyün, riyakarlığın zirvəsidir. Ölkə öz torpağını necə zəbt edə bilər?! Bizim müharibəmiz azadlıq müharibəsi idi. Yəni, bunu deyənlər, bizə qarşı ittihamlar irəli sürənlər də bunu

və öz lobbi şəbəkələri vasitəsilə müəyyən dərəcədə beynəlxalq ictimaiyyəti də çaşdırmağa nail olmuşdur.

XX əsrin əvvəlində isə xalqımıza qarşı növbəti düşmənçilik addımları atılmışdır. 1923-cü ildə heç bir əsas olmadan Azərbaycanda, Qarabağda "Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti" yaradılmışdı, sovet Azərbaycanı Respublikasının tərkibində. Bu vilayətin tabeliliyi Sovet İttifaqının mərkəzinə bağlanmışdı. Beləliklə, bu bölgəni Azərbaycandan ayırmaq üçün növbəti addım atıldı. Ondan üç il əvvəl Zəngəzuru bizdən aldılar, yəni Qərbi Zəngəzuru, tamamilə əsassız. Bunu 1920-ci ilin noyabr ayında, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti süqut edəndən bir neçə ay keçəndən sonra etdilər. 1923-cü ildə isə bizim canımıza növbəti saat bombasını saldılar və ondan sonra burada kütləvi erməniləşmə siyasəti aparıldı. Müxtəlif yerlərdən, o cümlədən Ermənistandan sovet hökuməti erməniləri buraya şüurlu olaraq doldurdu ki, burada ermənilərin sayı, yeni ovaxtkı muxtar vilayət çərçivəsində daha çox olsun. Eyni zamanda, burada mövcud olan separatizm meyillərinə də düzgün reaksiya verilmirdi. Ancaq Ulu Öndər Heydər Əliyev 1969-cu ildə hakimiyyətə gələndən sonra burada bütün separatçıların yuvaları dağıldı və sabitlik yaradıldı. Keçmiş "Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti"ndə azərbaycanlıların sayı 9 faizdən, təqribən 30 faizə qədər artdı. Dəmir yolu çəkildi ki, azərbaycanlılar müxtəlif bölgələrdən buraya daha tez gələ bilsinlər. Xankəndidə dəmir yolu vağzalını tikdirdi, böyük infrastruktur layihələri yaradıldı - Sərsəng, Suqovuşan su anbarları. Ancaq 1987-ci ildə Heydər Əliyev istefaya göndərildəndən sonra yenə də separatçılar baş qaldırdılar və bu dəfə bu, xalqımıza çox baha başa gəldi. Bəlkə gənclər onu da bilmirlər, Heydər Əliyevin istefasından iki həftə sonra bir sovet erməni alimi Fransanın "Humanite" qəzetində məqalə dərc etmişdi ki, "Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti" Azərbaycandan çıxarılıb Ermənistanla birləşməlidir.... Əfsuslar olsun ki, ovaxtkı Azərbaycan rəhbərliyi zəiflik, qorxaqlıq, bəzi hallarda xəyanət göstərmişdir. Həm 1980-ci illərin sonlarında, həm 1990-cı illərin əvvəllərində, həm kommunist, həm də Xalq Cəbhəsi hakimiyyətinin satqınlığı, qorxaqlığı, xəyanəti nəticəsində biz torpaqları itirdik.

Yenə də bu gün Ulu Öndərin xatirəsinə hörmət ifadə edərək bir daha deyirik və görürük ki, əgər 1993-cü ildə xalqın tələbi ilə o, Azərbaycana gəlməsəydi, Azərbaycan, ümumiyyətlə, dünya xəritəsindən silinə bilərdi... Əgər 2020-ci ilin noyabrından 2023-cü ilin sentyabrına qədər bizim bütün addımlarımızı və gördüyümüz işləri təhlil etsəniz görürsünüz ki, hər bir addım əvvəlki addımın məntiqi davamı idi və hər bir addımın son məqsədi 20 Sentyabr - Dövlət Suverenliyi Günü idi".

Sonda müəllimlərə, tələbələrə uğurlar arzulayan Prezident İlham Əliyev tövsiyələrini verib.

Qarabağ Universitetinin rektoru Şahin Bayramov və tələbələr çıxış edərək böyük tarixi iştirakçısı olduqlarından qürur duyduqlarını bildiriblər.

□ **Əlibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Prezidentdən Xankəndidə mühüm mesajlar - "Antiterror əməliyyatı imkan verdi ki..."

İlham Əliyev "Qarabağ" Universitetində tələbələr və müəllimlərlə görüşdə yeni faktlar açıqladı; "Gənclər heç kimin təsiri altına düşməməlidirlər, müxtəlif vədlərə aldanmamalıdırlar"

üstünlük bir daha bizim ümumi üstünlüyümüzü göstərir. Müharibədən keçmiş ölkə kimi və Ali Baş Komandan kimi müharibənin nəticələrini şərtləndirən amillərə nəzər salaraq, təhlil edərək tam əminliklə deyə bilərik ki, birinci yerdə, birinci növbədə milli ruh məsələləridir, mənəvi hazırlıqdır. Təbii ki, peşəkarlıq, qəhrəmanlıq, texniki təchizat - bütün bunlar da vacib amillərdir. Ancaq mənəvi üstünlük olmasa, milli düşüncə olmasa, heç bir ən güclü ordu heç vaxt heç bir qələbə qazana bilməz...

Bu Qələbə ilə, haqlı olaraq hərbiçilərimizlə fəxr edirik və əbədi fəxr edəcəyik. Ancaq əminəm ki, hər bir qərəzsiz təhlilçi, hərbi ekspert və obyektiv insan bizim bütün bu 44 günlük qəhrəmanlıq salnaməsini təhlil edərək eyni nəticəyə gələcəkdir".

İlham Əliyev 2023-cü ilin 19-20 sentyabrında keçirilən antiterror əməliyyatı barədə də danışdı: "Cəmi bir neçə saat davam edən əməliyyat Azərbaycan Ordusunun tam zəfəri ilə başa çatmışdır. Ermənistan ordusunun 15 mindən çox hərbi kontingenti tamamilə iflic vəziyyətinə düşmüşdür və bir neçə saatdan sonra kapitulyasiya şərtlərini artıq biz onlarla müzakirə etməyə başlamışdıq. İndi deyilir ki, 23 saat davam etdi, bəli ümumi proses 23 saat da-

vam etdi. Ancaq bu prosesin hərbi hissəsi bir neçə saat davam etmişdir. Bütün bunlar bir daha dövlətimizin gücünü, xalqımızın iradəsini, gənc nəslin tərbiyəsini, bacarığını göstərir. İkinci Qarabağ müharibəsi və antiterror əməliyyatı imkan verdi ki, Azərbaycan nəinki beynəlxalq hüququ bərpa etdi, nəinki öz milli qururunu bərpa etdi, bütün dünyaya nümayiş etdirdi ki, ədalətsizlik əbədi davam edə bilməz".

Prezident işğal dövründə keçmiş köçkünlərlə çoxsaylı görüşləri və onların yaşayış şəraitini yaxşılaşdırmaq üçün dövlətin bir çox önəmli layihələr icra etdiyi barədə də danışdı.

O habelə qeyd edib ki, minlərlə, on minlərlə keçmiş köçkün bu Qələbə gününü görə bilmədi, həyatdan getdi: "Təbii olaraq dünyada gedən prosesləri təhlil edərək mövcud ədalətsizliyi, beynəlxalq hüququn işləməməsini, böyük dövlətlərin Ermənistanın arxasında dayanmasını, bütün bunları - geosiyasi vəziyyəti təhlil edərək ola bilər ki, bu işğalla biz əbədi yaşamalıyıq. Biz bütün bu tezisləri, bütün bu paradigmaları darmadağın etdik. Biz göstərdik ki, güclü iradə, peşəkarlıq, vətənpərvərlik, milli ruhda tərbiyə olunan gənc nəsil olarsa, heç bir qüvvə o xalqın qabağında dura bilməz - nə 6, 7, 8, 9, 10

Amma bilirdim ki, bu ədalət çatmaq üçün sən gərək onu əldə edəsən, o, göydən düşməz..."

Prezident daha sonra qeyd edib ki, 44 günlük Vətən müharibəsi onu göstərdi ki, bəlkə də heç bir ölkədə bizim cəmiyyətimiz qədər birlik nümayiş etdirən cəmiyyət yoxdur: "Bizdən sonra gələn nəsillər, gəncər də bu yolla getməlidirlər. Onlar, ilk növbədə, milli ruhda tərbiyə almalıdırlar, öz mədəniyyətinə, ənənələrinə, mənəvi dəyərlərinə sadiq olmalıdırlar. Heç kimin təsiri altına düşməməlidirlər, müxtəlif vədlərə aldanmamalıdırlar..."

Deməli, qeyri-hökumət təşkilatlarının xətti ilə müxtəlif seminarlar keçirilirdi. Bizdən olan xarici dairələrə satılmışlar da gedib o treninqlərdə ermənilərlə cici-bacılıq edirdilər, sövdələşirdilər, birləşirdilər, birgə məclislər təşkil edirdilər. Qanıq, Xocalı soyqırımını törədən, Qarabağ bölgəsində bütün şəhər və kəndlərimizi yaran qoyan düşmənə hansı təmaslardan söhbət gedə bilər? Amma bu işğalı əbədi etmək istəyənlərin də məqsədi o idi ki, gələcək nəsillər, gənc nəsillər artıq müharibə istəməyəcək, biz Ermənistanla barışacaq, işğal da yerində qalsın. Bax, bütün bu planları biz Azərbaycan xalqı darmadağın etdik, alt-üst et-

yaxşı bilirlər. Sadəcə olaraq, ikili standartlar, ikiüzlülük, riyakarlıq, islamofobiya və xalqımıza olan düşmənçilik - biz bunu heç vaxt unutmamalıyıq və gənc nəsillər bunu bilməlidirlər..."

Dövlət başçısı deyib ki, Qarabağ Universitetinin açılışının məhz 20 sentyabrda həyata keçirilməsi şanlı tarixdir: "Bu, artıq şanlı tariximizdir. Hesab edirəm ki, Qarabağ Universitetinin yaradılması tarixi hadisədir və keçən ilin noyabrında müvafiq Sərəncam imzalandı. Sonra mən buraya baş çəkdim. Artıq mənəm buraya üçüncü gelişimdir və bütün göstərişlər verildi, Elm və Təhsil Nazirliyi tezliklə bütün lazımi tədbirləri gördü. İndi mənə məlumat verildi ki, 1200 tələbə var. Ölkəmizin hər bir bölgəsindən tələbə var. Yüksək bal toplayan, o cümlədən 600-dən çox bal toplayan tələbələr bizimlə görüşdə iştirak edirlər və buraya böyük həvəslə gəlmişlər".

Prezident vurğulayıb ki, bura bizim tarixi torpağımızdır və bunu Azərbaycanda bilməyən yoxdur, dünyada da bunu bilirlər ki, Xankəndi şəhəri qədim Azərbaycan yaşayış yeri olubdur, onun adı onu göstərir - Xanın kəndi. Sadəcə olaraq, yenə də Azərbaycana, xalqımıza qarşı düşmənçilik siyasəti nəticəsində uzun illər ərzində bizim nəzarətimiz burada ya zəif idi, ya da ümumiyyətlə, yox idi: "Çünki XIX əsrin əvvəlində bağlanmış üç müqavilə - "Kürekçay", "Gülüstan", "Türkmençay" müqavilələri faktiki olaraq sonrakı işğal da şərtləndirdi. Məhz bu müqavilələrdən sonra heç vaxt Qarabağ torpağında yaşamayan ermənilər kütləvi surətdə İrandan və Şərqi Anadoludan buraya köçürülmüşdür və bu, həqiqətdir, bu, dəqiq tarixdir. Sadəcə olaraq, Ermənistan və erməni alimləri hər zaman olduğu kimi, tarixi təhrif edərək yeni uydurma tarix yaratmağa çalışırdılar

DİN onlayn qumar çetesi ni ifşa etdi - fantastik pullar...

30 nəfərin cəlb edildiyi cinayətkar dəstənin milyonlarla manat pul, mindən çox kart, lüks avtomobilləri maddi sübut kimi götürüldü

Daxili İşlər Nazirliyinin Kibercinayətkarlıqla Mübarizə Baş İdarəsi sosial şəbəkələrin Azərbaycan segmentində onlayn qumar oyunları təşkil edən dəstənin üzvlərinə qarşı genişmiqyaslı əməliyyat həyata keçirib.

Baş İdarə əməkdaşları ölkənin virtual məkanında qeydə alınan cinayət xarakterli davranışların təhlilini apararkən "Instagram" sosial şəbəkəsində müxtəlif anonim adlarla açılmış səhifələrin vətəndaşları internetdə qumar oyunlarına cəlb etdiklərini müəyyən ediblər.

Araşdırmalarla bu qanunsuz fəaliyyətlə dəstə halında təşkilatlanmış bir qrup şəxsin məşğul olmasına dair ilkin sübutlar əldə edildikdən sonra dəstə ətrafında 3 ay davam edən əhatəli əməliyyat-texniki tədbirlər keçirilib.

Müəyyən edilib ki, dəstəyə başçılıq edən 1999-cu il təvəllüldü Elmidar İsmayilzadə, 1974-cü il təvəllüldü Eldəniz İsmayilov daxil olmaqla 30 nəfərə yaxın şəxsi öz cinayət əməllərinə cəlb edərək onlayn qumar oyunları təşkil ediblər. Cinayətkar şəbəkənin üzvləri gizliliyi təmin etmək məqsədilə Rusiya, Ukrayna, Türkiyə və sair ölkələrə məxsus mobil nömrələrdən istifadə etməklə sosial şəbəkələrdə çoxsaylı səhifələr açmış və müxtəlif şirnikləşdirici vədlərlə vətəndaşları xarici ölkələrə məxsus saytlar üzərindən qumar oyunlarına cəlb ediblər.

"Fast Loto", "CHCPlay" kimi qeyri-qanun saytlara birbaşa adminlik statusu əldə edən şəbəkənin əsas üzvləri ölkə ərazisində çoxşaxəli virtual idarəetmə sistemi quraraq mobil qruplar şəklində kirayə götürdükləri və müəmmadi olaraq dəyişdikləri mənzillərdə Elmidar İsmayilzadə və Eldəniz İsmayilovun göstərişləri əsasında fəaliyyət göstərirlər.

Qumar oyunlarında şərti olaraq "qurban" adlandırılan şəxslər pul vəsaitlərini dəstə üzvlərinin onlara göndərdikləri bank kartlarına köçürüblər.

Əməliyyat zamanı aşkar olunan 1.157 bank kartı ayrı-ayrı vətəndaşlardan müxtəlif məbləğlər müqabilində alınaraq cinayət fəaliyyətində istifadə edilib. Öz kartlarını dəstə üzvlərinə təqdim edən şəxslər isə onların əsl niyyətlərindən xəbərsiz olublar. Məhkəmə qərarları əsasında dəstə üzvlərinin istifadə etdikləri gizli ofislərə, mənzillərə, saxlanc yerlərinə baxış zamanı çoxsaylı elektron sübutlar, bank kartları, saxta adlarla sənədləşdirilmiş xarici ölkələrə məxsus 110 ədəd mobil telefon nömrəsi, 2.000.000 manat məbləğində nağd pul vəsaiti və sair maddi sübut kimi götürülüb.

Aparılmış araşdırmalarla şəbəkənin üçüncü şəxslərin adlarına istifadə etdiyi bank hesablarına 20.000.000 manatdan artıq vəsaitin mədaxil olduğu müəyyən edilir.

Şəbəkənin cinayət yolu ilə əldə etdiyi külli miqdarda pul vəsaitlərini qanun dərəcəsi ilə istifadə etdiyi də məlum olub. Belə ki, bu hüquqazidd fəaliyyətdə dəstənin cinayət yolu ilə əldə etdiyi pul vəsaitlərini kriptovalyutaya çevirərək xarici ölkələrə göndərməsini təşkil edən 1988-ci il təvəllüldü Rövşən Məmmədov müəyyən edilərək saxlanılıb. Onun ofisinə və yaşadığı mənzilə baxış keçirilərkən bir çox maddi sübutlar aşkar olunaraq götürülüb.

Araşdırmalarla dəstənin 3.375.000 manat məbləğində pul vəsaitini kriptovalyutaya şəklində xarici ölkələrə göndərdiyi məlum olub.

İstintaq zamanı şəbəkə üzvlərinin qanunsuz yolla əldə etdikləri vəsaitlərlə aldığı ümumi dəyəri 10.000.000 manat olan 25 mənzil, torpaq sahələri, bağ evləri, ticarət obyektləri, "Mercedes Galenvagen", "Lexus", "Range Rover" markalı lüks avtomobillər müəyyən edilərək məhkəmə qərarları ilə üzvlərinə həbs qoyulub.

Faktla bağlı Baş İdarədə Azərbaycan Respublikası CM-in 244-1.3.1 (müştəkkil dəstə tərəfindən internet informasiya ehtiyatlarından və ya informasiya-telekommunikasiya şəbəkələrindən istifadə edilməklə qumar oyunlarının təşkili), 193-1.3.1 və 193-1.3.2 (müştəkkil dəstə tərəfindən cinayət yolu ilə əldə edilmiş xeyli miqdarda əmlakı leqallaşdırma) maddələri ilə cinayət işi başlanılaraq şəbəkəyə başçılıq edən 9 şəxs barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Xarici ölkələrdə gizlədilmiş dəstə üzvlərinin ölkəyə gətirilərək məsuliyyətə cəlb edilməsi istiqamətində isə hüquqi prosedurlar başlanılıb.

Dəstənin digər üzvlərinin müəyyən edilməsi istiqamətində zəruri əməliyyat-istintaq və əməliyyat-texniki tədbirlər davam etdirilir.

□ Musavat.com

"Azərbaycanda su təchizatında səmərəliliyin artırılması vasitəsilə Maliyyə Nazirliyi 1.5 milyard manat vəsaitə qənaət edə bilər". Bunu Dünya Bankının Su və Saniitariya Xidmətləri üzrə baş mütəxəssisi Smita Misra deyib.

O bildirib ki, Maliyyə Nazirliyi tərəfindən son 10 ildə bu sahəyə 8 milyard manat məbləğində vəsait qoyulub. Növbəti 10 illik dövr üçün 6 milyard manata qədər vəsaitin tələb olunacağı ehtimal olunur.

"Məhsuldarlığın artırılması sayəsində növbəti 10 il ərzində dövlət büdcəsində 1.5 milyard manat məbləğində qənaət oluna bilər. Tələb olunan subsidiyaların məbləği 6 milyard manatdan 4.6 milyard manata enəcək. Qənaət tariflərinin qaldırılması, su itkilərinin azaldılması və işçi heyətin optimallaşdırılması hesabına təmin oluna bilər", - Smita Misra əlavə edib.

Mütəxəssis həmçinin qeyd edib ki, Azərbaycanın su sektorunda vacib məsələlərdən biri suyun böyük hissəsinin gəlir gətirməməsidir. Onun fikrincə, bu vəziyyətin əsas səbəbləri köhnə borular, korroziya və baxımsızlıqdır. "Hazırda gəlir gətirməmə nisbəti 50 % civarındadır və təcili müdaxilə tələb edir. Hazırkı tariflər 0,7 manat civarındadır və sabit qala bilər. Bu sahədə məhsuldarlığın artırılmasına ehtiyac var" - deyərək qeyd edib.

Bundan başqa, Dünya Bankı rəsmisi deyib ki, Azərbaycanda əhalinin 75 %-i sudan kamərələr vasitəsilə istifadə edir: "Lakin bu, heç də etibarlı və dayanıqlı xidmət demək deyil. Əhalinin 69 %-nin sanitariya qovşağı yaxşılaşdırılıb, lakin bu obyektlərin əksəriyyəti şəhər yerlərində yerləşir. Kənd yerləri ciddi zərər çəkir. İnfrastruktur köhnə və qeyri-adekvatdır. Köhnə su təmizləmə zavodları qurğularla qarşılaşırıq. Azərbaycan 70 % transsərhəd suların asılıdır və bu resurslar getdikcə azalır. Hazırda böyük problem üz-üzəyik. Təkcə transsərhəd suların deyil, digər su ehtiyatlarının da tükənmə, şoranlaşma və çirklənmə kimi problemləri var. Bu səbəbdən yalnız iqtisadi tənzimləmələr deyil, həm də su ehtiyatları və suyun keyfiyyəti tənzimlənməlidir", - deyərək S. Misra əlavə edib (report).

Xatırladaq ki, bu ilin fevral ayında bildirilmişdi ki, Dünya Bankı Çevik Texniki Yardım Proqramı (AZTAF) çərçivəsində Azərbaycana qeyri-gəlirli suyun həcmi 40 %-ə qədər azaltmağa kömək edəcək.

Smita Misra həmin ərəfədə media nümayəndələri ilə görüşdə vəziyyəti belə izah etmişdi: "Azərbaycanda çayların 70 %-nin mənbəyi xarici ölkələrdədir və bu, ölkədə içməli su ilə bağlı ciddi çağırışdır. Real itkilərin İnfrastruktur Axıntı İndeksində 16,4-dən 8-ə, kommersiya itkilərinin 5 %-dən 0,7 %-ə endirilməsi planlaşdırılır. Bu, 5 il ərzində təxminən 163 milyon ABŞ dolları və yaxud il-də 33 milyon ABŞ dolları büdcə tələb edir. Buna dövlət-özəl

Bakının su dərdi -

Dünya Bankının təklifi...

Xalid Kərimli: "Su itkisi ilə əlaqədar xərclər artdıqda bunu ya əhaliyə yükləyirlər, ya da hökumət subsidiya ayırır"

Natiq Cəfəri: "Beynəlxalq layihələr vasitəsilə həm vəsaitə qənaət edilməsi, həm də su sahəsində olan problemlərin aradan qaldırılmasına çalışacaqlar"

maliyyələşdirməsi daxil olmaqla qarışıq maliyyə mənbələri vasitəsilə nail olmaq mümkündür", - deyərək qeyd edib.

İqtisadçı ekspert Xalid Kərimli mövzunu "Yeni Müsavat" üçün şərh edərkən Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin sədri Zaur Mikayilovun fikirlərinə istinad edib: "Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin sədri bildirmişdi ki, 2023-cü ildə Azərbaycanda içməli suyun 39 faizi, suvarma suyunun 50 faizindən çoxu itkiyə gedib. Bu çox fantastik rəqəmlərdir. İtki hər zaman xərcləri artırır məsələdir. Məyaya dəyəri ümumi xərclərin satılmış məhsulun maye dəyərinə bölünərək hesablanır. 100 ton suyun 50 faizi itkiyə gedirsə, ümumi xərclər 50 ton suyun üzərinə gəlir. Bu o deməkdir ki, itkinin aradan qaldırılması yaxud aşağı salınması ilə maye dəyərinə itkinin düşməsi mümkündür. Hətta riskli sahələrdə, məsələn banklarda faizləri müəyyənləşdirərkən hər hansı hissənin geri qayıtmayacağı hesablanır. Buna görə də riskli kreditlərdə faiz yuxarı, aşağı riskli kreditlərdə isə aşağı olur. Yəni, itki xərcin üzərinə qoyulur. Su itkisi ilə əlaqədar xərclər artdıqda bunu ya əhaliyə yükləyirlər, ya da hökumət subsidiya ayırır. Smita Misranın optimizasiyanı yaxşılaşdırmaqla dövlət büdcəsinə subsidiyanı azaltmaq fikri ilə razıyam. Su itkisi torpağın şoranlaşmasına gətirib çıxarır. Bunun yaratdığı

fəsadlardan biri heyvanların otlaq yerlərinin azalmasıdır. Ağdaş, Ucar, Yevlaxda yolun qırağında sanki qar yağmış, şoranlaşma aydın görünür. Bu, torpağın məhsuldarlığını, torpaqdan istifadə imkanlarını azaldır. Azərbaycan su təchizatında ən kasıb ölkələr sırasındadır. Qafqazın su ehtiyatının 70 faizi Gürcüstanda, 20 faizi Ermənistandadır, bizə gələn çatan isə ümumi su ehtiyatının cəmi 10 faizidir. Yeni suyun itkiyə verilməsi həm suyun maye dəyərinə artırır, həm də ciddi problemlər yaradır".

X.Kərimli tariflərin qaldırılması təklifinə belə münasibət bildirib: "Smita Misra subsidiyanın azaldılması üçün qiymət artırmağı təklif edir, amma mən düşünürəm ki, bu düzgün deyil. İlk növbədə itki aradan qaldırılmalıdır ki, xərclər aşağı düşsün. İtkini tarif hesabına aradan qaldırmağa çalışmaq doğru yanaşma deyil. İşçi heyətinin optimizasiyasını isə məqbul hesab edirəm. Təkcə, bu sahədə deyil, bütün sahələrdə lüzumsuz ştat sayı məsələsinə yenidən baxılmalıdır. Bu, iqtisadiyyata da ziyandır, xidmətin keyfiyyətini də aşağı salır, əmək haqqına da mənfi təsir edir".

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri isə "Yeni Müsavat" a açıqlamasında suvarma sistemlərinə diqqət çəkdi: "Azərbaycanda su itkisi həddən artıq çoxdur. Su kanallarının əksəriyyəti betonlaşdırılmayıb. Eyni zamanda ölkəmizdə təkrar

emal da zəifdir. Bir çox ölkədə məişət sularının təkrar emalı və istehsalda texniki su kimi istifadə olunması çox geniş yayılıb. Bu da ciddi qənaətdə səbəb olur. Yəqin ki, buna görə beynəlxalq qurumlar Azərbaycan hökuməti ilə bu sahədə əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinə çalışır. Azərbaycan hökuməti də su probleminin ciddi olduğunu etiraf edir. Bu cür beynəlxalq layihələr vasitəsilə həm vəsaitə qənaət edilməsi, həm də su sahəsində olan problemlərin aradan qaldırılmasına çalışacaqlar. İtkinin azaldılması, suyun təkrar emalı müəssisələrinin effektiv çalışmasının təmin edilməsi, dəniz suyunun şirələndirilməsi və s. kimi layihələr Azərbaycanın ən ciddi problemlərindən biri olan su probleminin yaxın gələcəkdə həllində ciddi rol oynaya bilər".

Qeyd edək ki, BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında (COP29) içməli su problemi əsas mövzulardan biri olacaq. Bunu COP29-un müəyyən olunmuş prezidenti, ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev "Real Tv"-yə müsahibəsində deyib. M.Babayev içməli su problemi, buzlaqların əriməsi və əsas mövzuların müzakirə olunacağını, sudan düzgün istifadə ilə bağlı böyük bir platforma açılacağını qeyd edib.

□ Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Müsavat"

“Newsweek” jurnalı dünyada tibbi texnologiyanın ən son nailiyyətlərindən istifadə edən 350 xəstəxananın reytingini dərc edib. Dünyanın ən yaxşı 10 tıbb mərkəzinin sıralaması isə belədir:

1. Klivlend Klinikası - Klivlend, ABŞ
2. Mayo Clinic - Rochester, ABŞ
3. Con Hopkins Xəstəxanası - ABŞ
4. Massachusetts General Hospital - Boston, ABŞ
5. Memorial Sloan Kettering Xərçəng Mərkəzi - Nyu-York, ABŞ
6. Mount Sinai Xəstəxanası - Nyu-York, ABŞ
7. MD Anderson Xərçəng Mərkəzi - Hyuston, ABŞ
8. Charite Universitätsmedizin Berlin - Berlin, Almaniya
9. Hyuston Metodist Xəstəxanası - Hyuston, ABŞ
10. Shiba Tibb Mərkəzi - Ramat Qan, İsrail.

Digər yeniliklərlə yanaşı, bu xəstəxanalarda rəqəmsal radiologiyadan (kompüter texnologiyasından istifadə etməklə daxili orqanların şəkillərinin çəkilməsi), həmçinin süni intellekt və robototexnikadan geniş istifadə olunur ki, bu da diaqnozu daha dəqiq və müalicəni xəstənin vəziyyətinə daha uyğun

şü, rəqəmsal radiologiya, süni intellektin istifadəsi, robototexnika və virtualaşdırma.

Bəs Azərbaycan səhiyyəsi hazırda hansı səviyyədədir, hansı ölkədən qabaqda, daha hansılardan geriyik? Ölkəmizdə səhiyyə sahəsində əsas problem və çatışmazlıqlar nədir?

Tanınmış həkim, invaziv ağırlı mütəxəssisi Zülfüqar Yusifov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a deyib ki, dünyada digər sahələrlə yanaşı, səhiyyə sistemi də ciddi şəkildə inkişaf etməkdədir: “Pasiyentlərə hərtərəfli, vaxtında tibbi yardımın göstərilməsi üçün ciddi səylər göstərilməkdədir. Bundan əlavə uzunömürlülüklə bağlı müxtəlif proyektlərin icraatda olduğunu biz görürük. Bununla yanaşı zədələnmiş orqanların bərpası, yenilənməsi istiqamətində, kök hüceyrə istiqamətində aparılan tədqiqatlar, orqan surətinin çıxarılması, genetik tədqiqatlar aparılır. Bütün bunlar əlbəttə səhiyyədə ciddi inqilabi dəyişikliklərə gətirib çıxarır. Əslində

Dünyanın ən yaxşı səhiyyəsi bu ölkələrdədir - Azərbaycan isə...

Zülfüqar Yusifov: “Önə çıxmamağımızın yeganə səbəbi kadr potensialımızın olmamasıdır”

neçə-neçə azərbaycanlı ciddi potensialla bu gün ABŞ-da elmin inkişafı istiqamətində çalışır”.

Həkim əlavə edib ki, beynin mərkəzlərinin optimal istifadə olunması nəticəsində bütün sahələrdə uğurlar olur: “Eyni zamanda amerikalılar səhiyyə müəssisələrinin də daha yaxşı qurulması sahəsində böyük uğurlara imza atırlar. Bundan sonra baxırıq ki, Avropa ölkələrinin də müəyyən uğurları var. Bizim regiondan qardaş Türkiyə baxarsa bunu demək olar. Ob-

na cavab verən çox sayda özəl klinikanın açılması göstərir ki, Azərbaycan səhiyyəsinə ciddi uğurlar var. Bəs niyə daha sürətlə irəliləyən tibb müəssisələri ilə rəqabət apara bilmirik? Bu sahədə əlimizdə olan ən ciddi problem kadr çatışmazlığı ilə bağlıdır. Hazırda əlimizdə olan imkanları tətbiq etmək üçün, bu resurslardan istifadə edərək, daha öndə olan tibb müəssisələri sırasına çıxmamız üçün kadr potensial problemini həll etməli-

COP29-da bu iş yerləri bağlanacaq - mühüm açıqlama

Deputat: “Tədbir ərzində təhsil müəssisələrindən başqa, bir sıra müəssisə və iş yerlərinin də onlayn fəaliyyəti nəzərdə tutulub”

Noyabr ayının 11-dən 24-nə qədər davam edəcək COP29 tədbiri zamanı paytaxta dünyanın müxtəlif ölkələrindən təxminən 90 minə yaxın insan gələcək. Konfransla bağlı artıq aylar öncədən başlayan hazırlıq prosesi, demək olar ki, yekunlaşmaqdadır. Tədbir ərzində Bakıda təhsil müəssisələrinin artıq onlayn rejimində fəaliyyət göstərəcəyi dəqiqləşib.

Bəs görsən, məhdudiyyətlər başqa hansı sahələri əhatə edəcək?

Mövzu ilə bağlı danışan millət vəkili Elman Nəsirov bildirib ki, tədbirdə iştirak üçün dünyanın müxtəlif ölkələrindən ən az 80-90 min qonağın gələcəyi gözlənilir:

“Noyabr ayının 11-24-ü ərzində, Azərbaycan Respublikası dünyanın ən böyük beynəlxalq tədbiri olan COP29 konfransına ev sahibliyi edəcək. Belə bir tədbirin Azərbaycanda keçirilməsi ölkəmizə beynəlxalq aləmdə olan etimadın göstəricisidir. Bu mühüm tədbir Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu daxili və xarici siyasət kursunun təntənəsi kimi dəyərləndirilə bilər. Bu tədbir çərçivəsində təxminən 80-90 min insanın Azərbaycana gəlməsi gözlənilir. Dünyanın əksər ölkələri dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində təmsil olunacaqlar. Həm də COP29 tədbiri Azərbaycan və Ermənistan arasında başlanmış sülh prosesinin mühüm tərkib hissəsidir. Əgər sülh prosesi olmasaydı, Ermənistan Azərbaycanı belə nəhəng tədbirə ev sahibliyi etməsinə imkan verməzdi və buna mane olardı”.

Deputat qeyd edib ki, tədbir ərzində təhsil müəssisələrindən başqa, bir sıra müəssisə və iş yerlərinin də onlayn fəaliyyəti nəzərdə tutulub:

“Heç şübhəsiz ki, qısa müddət ərzində 80-90 min insanın Azərbaycana gəlişi müəyyən mənada nəqliyyatda və digər sahələrdə məhdudiyyətləri özündə ehtiva edəcək. Bu, şübhəsizdir, çünki burada təhlükəsizlik, yeni dövlət başçılarının qorunması məsələsi var. Bütün bu realitetlərin fonunda, heç şübhəsiz ki, müəyyən məhdudiyyətlərin tətbiqi labüddür. Eyni zamanda, artıq indidən bellidir ki, ali və orta məktəblərdə, ayrı-ayrı müəssisələrin fəaliyyətində də onlayn rejimə keçirilməsi mümkündür. Bu haqda müəyyən fikirlər, təkliflər səslənməkdədir. Amma ən əsası odur ki, bu nəhəng tədbirə ev sahibliyi etməklə, Azərbaycan bir daha bütün dünyaya öz gücünü göstərir, potensialını ortaya qoyur. Sanki bütün dünyanın üreyi bu tədbir zamanı Azərbaycanda döyünəcək. Azərbaycandan dünyaya həm iqlim, həm də digər mühüm məsələlərlə bağlı mesajlar göndəriləcək. İndi mürəkkəb dünyamızın belə mesajlara ehtiyacı var və Azərbaycanın da təcrübəsi belə bir mühüm misiyani şərəflə yerinə yetirməyə kifayət eddir”./Yenisabah.az

edir. Ümumilikdə, jurnal 28 ölkədə yeni tibbi texnologiyalardan istifadədə üstün olan 350 xəstəxananı seçib. ABŞ-da 104 belə xəstəxana var. Almaniyada onların sayı 27, Böyük Britaniyada 22, İtaliyada 21, Fransada 20, İspaniyada 15, Cənubi Koreyada 15, İsraildə 5, Finlandiyada 5, Norveçdə 5, Səudiyyə Ərəbistanında 4, BƏƏ-də 3, Livanda isə 1-dir.

Qiymətləndirmə səhiyyə mütəxəssisləri arasında keçirilən global sorğuya əsaslanıb. Xəstəxana şöbələrində yeni texnologiyaların istifadəsi və xəstələrə xidmətin keyfiyyəti və təhlükəsizliyi üçün standart olan Birgə Komissiya (JCI) tərəfindən akkreditasiya da qiymətləndirilib. Xəstəxanalar habelə aşağıdakı parametrlər üzrə qiymətləndirilib: xəstələr üçün xəstəxana veb-saytının əlçatanlığı (elektron funksionallıq), tele-tibb xidmətlərinin mövcudlu-

gözümüzün önündə baş verənlər təqdirəlayiq dəyişikliklərdir. Sadəcə bu prosesin içində yaşadığımızdan bu yeniliklərin nə dərəcədə önəmli olmasına əhəmiyyət vermirik. Səhiyyə mərkəzlərinin reytinginə görə ölkələrin sıralanması yenilik deyil. ABŞ həmişəki kimi siyahıda irəliləyir. Livanın siyahıda yer alması maraqlıdır. Ümumiyyətlə, bütün uğurların başında beynin mərkəzlərinin çalışması, intellektual potensialın mərkəzləşməsi durur. Buradakı tibb müəssisələrinin sayına baxsaq, əksər tibb mərkəzi ABŞ və ona bağlı olan ölkələrdədir. Niyə daha ciddi elm ocaqları ABŞ-dadır. Burada tək amerikalılar oxumur. Həmin elm müəssisələrinə dünyanın hər bucağından olan, düşünülməli elm adamları cəlb edilməkdədir. ABŞ çalışır ki, dünyanın bütün düşünülməli beyinləri onlar üçün çalışsın. Araşdıracaq,

yektiv olaraq qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan səhiyyəsi son illərdə olduqca irəliləyib. Xüsusən, səhiyyə müəssisələrinin yenidən qurulması, səhiyyə müəssisələrinin yeni avadanlıqlarla təchiz olunması, elektron səhiyyə sistemlərinin qurulması, səhiyyə müəssisələrinin daxili integrasiya proseslərinin inkişaf olunması, ölkəmizin digər səhiyyə sistemləri ilə çalışmağa başlaması, xüsusən qardaş Türkiyə ilə bağlanan müqavilələri göstərmək olar. Bütün bunlar nəticəsində Türkiyə istisna olmaqla, Azərbaycan səhiyyəsinin irəliləyən olduğunu düşünmək olar. Çünki bu gün həm təminat, həm təchizat baxımından səhiyyə sistemimiz xüsusilə Səhiyyə Nazirliyi ilə TƏBİB-in ayrı-ayrı sahələrdə ortaya qoyduqları töhfələr, xəstəxanaların yenidən qurulması, sığorta sistemindən insanların faydalanması, dünya standartı-

yik. Bu istiqamətdə də işlər getməkdədir. Həm xaricdə təhsil alan həkimlərin bura gəlişi, həm buradakı tələbələrə verilən təhsilin daha da təkmilləşməsi istiqamətində müəyyən işlər gedir. Əsas çatışmayan məsələ tibbi təhsilin və həkim yetişdirilməsi sahəsində olan proseslərin ciddi şəkildə qurulmasıdır. Bu problem aradan qaldırılsa, bizim ölkə səhiyyəsi də dünyanın tanınan səhiyyə mərkəzlərinin sırasına qatılacaq. Bizim kifayət qədər kadrlarımız var ki, tibb universitetinin məzunlarıdır, onlar Avropada və Amerikada ən qabaqcıl statuslarda və həddən artıq tanınmış, hörmətə layiq kürsülərdə tibb sahəsində təmsilçiliklə məşğuldurlar. Demək ki, ölkəmizdə də o kadrların potensialından istifadə etmək olar”.

□ **Afaq MİRƏYİQ,**
“Yeni Müsavat”

Karuselə necə son qoyuldu

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Keçən yazımda bəzi icra başçıların yağış yağdırmaq qabiliyyətini qeyd etmişdim, bunu təsdiq üçün Cəlilabaddan Elnur Abdullayev poçtuma link yollamışdır. Orada təxminən 2 il qabaq qışda rayon ərazisində baş vermiş hadisədən bəhs edilir. Daha dəqiqi, bir yerli məmur televiziya intervyu verir: “Hal-hazırda Cəlilabad rayon icra hakimiyyətinin başçısı Rafiq müəllimin göstərişi ilə qar yağmışdır” və sairə.

Fantastikadır. Deməli icra hakimiyyəti nəinki yağış, hətta qar da yağdırır bilir. Bu rayona Mirzə Cəlilin adı hava-yı yerə verilməmişdir.

Ümumiyyətlə, qədim dini kitablarda göstərilən təbii fəlakət və fəciələrin çoxunu yaşayırıq. Üç gün qabaq ərazidəki parkda gedirdim, bir də gördüm balaca, ipəkqurduna oxşayan həşəratlar sürü ilə ciğirdən keçirlər. (Tərslikdən parkda palma-zad da ekilib, yaxında piramida da var, elə zənn edirsən qədim Misirdir, Musa peyğəmbər gəlib böcək lənətindən bizi qurtarmalıdır). Ağacların yarpağını tamamilən yeyirlər, bitirəndə başqa ağaca yönəlirlər. Bütün Bakıda hazırda belə fantasmaqorik zərərverici basqını yaşanır. Əlaqədar orqanlar hara baxır soruşsanız, “maşın yarışı və iqlim konfransına başları qarışmış” deyərəm. Həşəratları öldürmək də sərcələrin ümidinə qalır. Onlar isə çatdırmır, çünki daha öncə sərcələrin kökünü kəsmişik.

Ancaq, əlbəttə, tədbirlər görülür. Səhəri gün parkı bağlayıb dezinfeksiya etdilər. Əməkdaşlardan biri isə guya yarızarafat söylədi ki, bu cücülər deputat seçkisində səs verməyə gecikən vətəndaşlardır. Ya da təzə deputatımızın elektoratıdır - dəqiq yadımda qalmadı.

Əslində parkların seçkilərlə əlaqələndirilməsi təzə hadisə deyil. Dünən hansısa saytda belə xəbər gördüm, deyir təzə açılan, remont olunan parklarımızda uşaqlar üçün əyləncə yerləri, attraksionlar, karusellər sıfır qədərdir. Nəticədə parka gələn böyüklər skamyada oturub tum çırtlayır, balacalar isə darıxır, parkları ictimai məkan olaraq qücsəli, cansıxıcı yer kimi yadda saxlayırlar.

Doğrudan belədir. Mənim yaxşı yadımdadır, hətta o kasıb 90-cı illərdə parklarımız uşaq əyləncə yerləriylə dolu olardı. İndi isə bəzək-düzək, ot-mot var, uşaqları isə yada salmayıblar. Ən yekə yer bulvardır, orda heç zad qalmayıb. Nərimanov metrosunun üstündəki balaca parkda uşaq qatarından cürbəcür karusellərə qədər uşaqların əyləncəyi hər şey var idi. Uzun illər təmirə bağlandı, təzəlikcə açılıb, içində uşaq oyun yeri sıfır.

Sonra deyirlər niyə uşaqlar azalır... Azalacaq da. Bir nəfər uşaq bağçası açmışdı, onu deputat seçdilər, indi deyir bağçanı satıram. Ümid edirik uşaqlarla birgə satmaz. (Uşaqların azalması geniş temadır, yaxın günlərdə üzərinə qaydırıq).

Bax, yenə söhbət fırlanıb seçkiyə gəldi. Mənim qənaətimə görə parklarda attraksionların yoxa çıxması məmurların izah elədiyi kimi köhnəlmə, aşınma, təhlükəsizliklə bağlı deyil. Köhnəlik, təzəsini getirin, nə problem var ki? Bəlkə pulunuz yoxdur? Təhlükəsizlik də gülməli arqumentdir, çünki oyun, əyləncə yerləri olmayan uşaqlar daha təhlükəli məkanlara və müstəvilərə cəlb edilir və ya bunun ehtimalı artır.

Çox düşünmədən səbəbi tapdım. Bizdə köhnə vaxtlar “seçki karuseli” adlı termin populyar idi. Bu, bir dəstə adamı çoxlu məntəqəyə aparıb saxta səsvermə təşkil etməyə deyildi. Xalq, əcnəbi müşahidəçilər buna etiraz etdilər, hökumətimiz də nəinki seçki karuseline, ümumiyyətlə bütün karusellərə son qoydu!

Gözəl addımdır. İndi elə iş olsa necə ad qoyacaqsan? Karusel yoxdur axı. Adını tapmasan, deməli hadisə də yoxdur. Vəssalam. Bütün dedi-qodu, umu-küsü bu yolla sona çatır.

Beləcə, bir saxtakarlığın da sonuna gəldik. Təbriklərimi qəbul edin. Sonda icra başçımıza qurdlarla mübarizədə uğurlar diləyirəm. İnanıram ki, o, qurbağaların və milçəklərin hücumuna, o cümlədən Bineqədi qır gölünün qanla dolmasına yol verməyəcəkdir!

44 günlük müharibədə başı əzilən təcavüzkar Ermənistan necə vaxtdır Qərbin bəzi aparıcı dövlətlərinin sevimlisinə çevrilib. Nə sirdirsə, işğala məruz qalan, ərazisinin altı üstünə çevrilən, böyük mina problemi ilə üzləşən Azərbaycan qalıb qraqda, işğalçı Ermənistan “zərərçəkmiş” kimi hər cür qayğı ilə əhatə olunmaqdadır.

“Ermənistan münasibət-də yeni Marşal planı hazırlanır”.

Xəbər verildiyi kimi, bunu Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

O bildirib ki, işğal dövründə Ermənistan Azərbaycan ərazilərində kütləvi dağıntılar törədib, o cümlədən özəl və dövlət mülkiyyətlərini kütləvi şəkildə dağıdıb, saxtalaşdırıb: “İndi Azərbaycan hökuməti bərpa-quruculuq və yenidənqurma işlərinə, həmçinin ərazilərin minalardan təmizlənməsinə vəsait ayırır. Dağıntılar törədən Ermənistan, dağıntılarla üzləşən isə Azərbaycandır. Amma vəsait Ermənistanla ayrılır. Bu, paradoksdur”.

Haqlı olaraq, ədalətsiz bir dünyada yaşadığımızı deyən H.Hacıyevin sözlərinə görə, Azərbaycana və Ermənistanla yanaşı eyni miqyasda deyil: “İşğal dövründə də heç kim Ermənistanı işğala son qoymağa çağırırmı. Regionla bağlı belə ikili münasibətlər davam etməkdədir”.

Xatırladaq ki, bu il aprelin 5-də Brüsseldə ABŞ-Avropa Birliyi-Ermənistan üçlü formatında sammit keçirilib və dünyanın işğalçı ölkəsi, hələ də Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı konstitusional ərazi iddiası olan Ermənistanın qalxınması proqramı qəbul edilib. Bura kapitulyant ölkənin hərbi cəhətcə dirçəldilməsi də daxildir. Artıq Avropa Sülh Fondundan (adında “sülh” sözü olsa da, əslində bu bir müharibə fondudur!) Ermənistanla 10 milyon avro yardım da ayrılıb.

Bəs Qərbin Azərbaycana münasibətdə bitməyən bu iyrənc “ikili siyasət”nin qayəsində nə durur? Məqsəd, hədəf nədir?

6-cı çağırış Milli Məclisin deputatı Elman Nəsirov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, “Marşal planı” əslində İkinci Dünya müharibəsi nəticəsində alman faşizminin vuran etdiyi Avropa dövlətlərinə yardım proqramı idi. 16 milyard dollar həcmində dəstəyin gös-

Ziyan çəkən biz, yardımlar isə işğalçı Ermənistanla axır - qərəz...

Elman Nəsirov: “İrəvan bütün bunlardan sonra yeni xülyalara düşəcək”

tərlməsini özündə ehtiva edirdi və anlaşılan idi. Çünki Avropa faşizm ilə üz-üzə qalmışdı və dağılmış Avropanı dirçəltmək üçün bu plana çox böyük ehtiyac yaranmışdı. İndi isə işğalçı Ermənistan münasibətdə belə bir planı işə salmaq istəyirlər. Anlaşılması mümkün olmayan bir vəziyyətdir: “Ermənistanı dağıntıya məruz qalıb?! Ermənistanı faşizmlə üz-üzə gəlib?! Faşizm bu dəfə Ermənistanı vuran qoyub?! Yox. Tam əksinə, erməni faşizmi, faşizm ideologiyasını əlində bayraq edən Ermənistan dövləti və onun siyasi, hərbi rəhbərliyi işğal etdikləri Azərbaycan ərazilərində daşı daş üstə qoymayıb. Orada hər şeyi məhv eləyib. İkinci dünya müharibəsində hətta faşistlərin belə törətmədikləri cinayətləri Qarabağda erməni faşistləri törədib. Bunun yüzlərlə, minlərlə sübutu var. Həm mülki əhaliyə qarşı soyqırımı siyasəti, eyni zamanda işğal olunmuş ərazilərdəki bütün tarixi, mədəni, dini abidələrin məhv edilməsi Ermənistan dövlətinin 30 il ərzində yeritdiyi işğalçılıq siyasətinin dəhşətli mənzərəsidir. Ermənistan Ağdam rayonunu elə dəhşətli vəziyyətə salıblar ki, bu rayonu Cənubi Qafqazın Xerosiması adlandırırlar. Ağdam kimi böyük şəhəri o dərəcədə dağıtmışdılar ki, bayraq sancmağa yer tapılmırdı. Azərbaycana ərazisinin 20 faizini bax bu cür yerlə yeksan etmişdilər. Bunu təsdiq eləyən faktlar ortada olduğu halda “Marşal planı” Azərbaycana

ayrılmalıdır, yoxsa Ermənistan? Təbii ki, Azərbaycana. Ancaq biz əksini görürük. Vaxtilə Ermənistan münasibətdə kənar müşahidəçi statusunda qalan, bir çox hallarda Ermənistanı açıq şəkildə dəstəkləyən böyük Qərb dövlətləri indi də Ermənistanla maliyyə, iqtisadi, silah yardımı planını həyata keçirmək istəyirlər. ABŞ Dövlət Departamenti Ermənistanla həm hərbi yardım, eyni zamanda guya ki, demokratiyanın, iqtisadiyyatın inkişafı üçün əlavə dövlət proqramını işə salmaq istəyir. Avropa İttifaqı 2,6 milyard avro həcmində Ermənistanla iqtisadi dəstək proqramını reallaşdırır. Budurmu sülh və təhlükəsizliyin demokratiyanız? İşğalçıya dəstək vermək nə zəmandan demokratiyaya dəstək olub?! Ermənistan münasibətdə yeni bir “Marşal planı”nın işə salınması nəticə etibarilə Ermənistan dövlətinin gücləndirilməsinə, Ermənistanla revanşizminin tükənməsinə, Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının yeni məzmun alınmasına səbəb olur. Elə bu məntiqə də Nikol Paşinyan sentyabrın 10-da “İrəvan dialoqu” forumunda çıxışı zamanı qeyd edib ki, 80 faiz Azərbaycanla sülh müqaviləsinin şərtlərini razılaşdırmış, qalır 20 faiz. Yeni 20 faizi gözləmədən gəlin Azərbaycanla sülh müqaviləsi imzalayaq. Çox riyakar və məkrli siyasətdir. Bu siyasətin də arxasında Ermənistanın havadarları dayanır. Məqsəd odur ki, 20 faiz həllini tapma-

yan məsələləri gələcəkdə ATƏT-in Minsk Qrupunu dirildib ona tapşırırlar. Minsk qrupu da Ermənistanın maraqlarına uyğun siyasətini yenə illərlə davam etdirsin”.

E.Nəsirov qeyd etdi ki, paralel olaraq Ermənistanın silahlandırılması gedir, militarizasiya siyasəti həyata keçirilir. Bir yandan da iqtisadi dəstək. Yəqin, Ermənistan bütün bunlardan sonra yeni xülyalara düşəcək: “Böyük dövlətlər üzə sülhdən danışıq, əslində isə Ermənistanı müharibəyə hazırlayır və üçüncü Qarabağ müharibəsinin labüd olması üçün əllərdən gələni edirlər. Budurmu ədalət?! Budurmu sülh və təhlükəsizliyə dəstək?! Bütün bunları xalqımız görür və xalqımız fərqiyləndirir ki, bizim gücümüz bizim birliyimizdədir. Bu gün ordumuz həmişəkindən daha güclüdür və Azərbaycan xalqı Prezident İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşib. Azərbaycanı istəməyən, Ermənistanın başını sığallayan qüvvələr bu reallığı görürlər. Onlar bilməlidirlər ki, erməni təəssübkeşliyi, antisülh siyasətləri Azərbaycanı öz haqq yolundan döndərə bilməyəcək. Ermənistanı nə qədər gücləndirsələr də Ermənistanın ilk cəhdində Azərbaycan Ermənistanla amansız cavab verəcək. Heç kim Azərbaycanla təhdid dilində danışa bilməz. Onu da unutmasınlar ki, bizim çox güclü müttəfiqlərimiz də var”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
 “Yeni Müsavat”

Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibi Sergey Şoyqunun İranla son səfəri hələ də gündəmin əsas mövzularındandır. Bu arada, İranın “Mehr” agentliyi səfərlə bağlı bildirib ki, Şoyqu Ali Milli Təhlükəsizlik Şurasının katibi Əli Əkbər Əhmədianla danışıqlar zamanı rəsmi Tehranın Azərbaycanla dəhlizlər və kommunikasiya marşrutları ilə bağlı siyasətini dəstəklədiyini təsdiqləyib.

Qeyd edək ki, son aylarda ikinci dəfə İrana səfər edən S.Şoyqu prezident Məsud Pezeşkianla da görüşüb. “Rusiyanın yüksək rütbəli təhlükəsizlik rəsmisi Rusiya prezidentinin göstərişinə əsasən, İranın Təhlükəsizlik Şurasının katibi Əli Əkbər Əhmədianla görüşündə, sonuncunun Sankt-Peterburqa səfəri zamanı iki tərəf arasında əldə edilmiş razılaşmaların həyata keçirilməsi üçün Tehranla gəlib. Şoyqu iranlı həmkarı ilə görüşdə İran İslam Respublikasının Azərbaycanla əlaqə dəhlizləri və marşrutları ilə bağlı siyasətini dəstəklədiyini təsdiqləyib”, - məlumatda vurğulanır. Maraqlıdır, görəsən söhbət hansı siyasətdən və dəstəkdən gedir? İranın mövqeyi bəllidir...

İranın ali dini lideri Ayətullah Əli Xamenei Zəngəzur dəhlizinin Ermənistan üçün zərərli olduğunu və İranın bu məsələdə qəti mövqeyini bir daha təsdiq etdiyini deyib. “İran İslam Respublikası Zəngəzur dəhlizinin Ermənistan üçün zərərli olduğuna inanır və biz bu məsələ ilə bağlı dəyişməz mövqeyimizi bir daha təsdiqləyirik”, - ali dini lider bir müddət öncə X səhifəsində yazıb.

Yay aylarında Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanı qəbul edən Ayətullah Xamenei belə bir mövqedən çıxış etmişdi.

Eyni zamanda İranın xarici işlər naziri Abbas Araççı deyib ki, qonşu dövlətlərin sərhədlərində hər hansı dəyişiklik onun ölkəsi üçün qırmızı xətt deməkdir və bu, “tamamilə qəbul edilməzdir”. İranın eks məmur və deputatları da davamlı şəkildə “qırmızı xətt”dən bəhs edirlər. Yəni İranın qərəzli mövqeyi ortadadır. Azərbaycanın dəfələrlə öz mövqeyini ifadə etməsinə, hər hansı ölkənin ərazisində gözünün olmadığını bildirməsinə baxmayaraq, İran rəsmiləri ənənəvi bəyanatlarını səsləndirirlər, bəzən “qırmızı xətti” keçirlər. Əslində İran Ermənistanın Qərb ölkələri üçün poliqon rolunu oynamasına etiraz etməli olduğu halda, Azərbaycanın bir bölgəsindən digər bölgəsinə sərbəst gediş-gəlişə qarşı çıxmağa üstünlük verir. Belə bir durumda ABŞ Zəngəzurdə, İranın “qulağının dibində” baza tikir, Ermənistandakı AES-i yenidən qurur, Fransa bu ölkəyə silahlar daşıyır. Bün-

Rusiya Zəngəzur dəhlizindən imtina edir? - Moskvada müəmmalı görüş

Qərbin sanksiyaları qarşısında qalan şimal və cənub qonşularımız alternativ yolların açılmasında maraqlı olmaq əvəzinə, qapıların bağlı qalması barədə anlaşıqlar - nonses

STM icraçı direktoru: “Əslində, Zəngəzur dəhlizi məsələsi ilk növbədə Ermənistanla Azərbaycan arasında həll olunması məsələsidir”
Politoloq: “Moskva Tehranın bu məsələdə mövqeyini dəstəkləyə bilməz”

tün bunlara Rusiyanın da sakit reaksiyası suallar doğurur. Ermənistana daşınan silahların günün birində rus hərbiçilərinə qarşı istifadə olunmayacağına da kimsə təminat verə bilməz. Qərb sanksiyaları qarşısında qalmış İran və Rusiyanın Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı da ortaqların çıxış etməsi nonsesdir. Ən azı Rusiya üçün Zəngəzur dəhlizinin fəvqələhəmiyyətini unutmaq olmaz... Qərbin sanksiyaları qarşısında qalan şimal və cənub qonşularımız alternativ yolların açılmasında maraqlı olmaq əvəzinə, qapıların bağlı qalması ilə bağlı anlaşıqlar. Rəsmi Bakı 3+3 formulu təklif edib və geniş spektrli əməkdaşlıq çərçivəsində alternativ yolların açılmasında maraqlıdır, o cümlədən İranla Araz çayı üzərindən yol idəyisinin gerçəkləşməsinə təkid edir. Bu yollar günün birində İrana da hava və su kimi lazım ola bilər. Qərbi bəzi həmdə budur ki, Azərbaycan Zəngəzur dəhlizinin sülh layihəsindən çıxarıldığını bəyan edəndən sonra Kreml hərəkətə keçdiyi halda, qəfildən İranla eyni mövqeyi bölüşür...

Belə çıxır, Tehranın Moskvaya təzyiqləri neticə

verib və Rusiya İranın maraqları naminə Zəngəzur dəhlizi layihəsindən imtina edir? Mümkündür mü? “Mehr” gerçəyi təhrif edə bilərmi? Hər halda suallar çoxdur.

Maraqlıdır ki, Sergey Şoyqunun Tehran səfərindən bir gün sonra İranın Moskvadakı səfəri Kazım Cəlili Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin Cənubi Qafqaz məsələləri üzrə xüsusi nümayəndəsi İqor Xovayevlə görüşüb. Bildirilir ki, tərəflər Cənubi Qafqazda vəziyyəti və regionda əməkdaşlığın vacibliyinə dair məsələləri müzakirə ediblər.

Xatırladaq ki, ötən ay Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov İrəvanı Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı 10 noyabr (2020) üçtərəfli sənədinin 9-cu bəndinin reallaşmasına mane olmaqda ittiham etmişdi. O bəndə görə ki, dəhlizə nəzarət məhz Rusiya FTX-yə həvalə olunması nəzərdə tutulur. Ekspertlərimiz qəzetimizə açıqlamalarında maraqlı məqamlara toxunublar.

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru, hüquqşünas Sahib Məmmədov “Yeni Müsavat”a açıqlamasında bildirdi ki, rəsmi Moskvanın Zəngəzur dəhlizi

ilə bağlı mövqeyi kifayət qədər aydındır: “Rusiya Zəngəzur dəhlizinin açılmasında yalnız o zaman maraqlı olacaq ki, üçtərəfli bəyanatda göstərilirdiyi kimi, dəhlizin təhlükəsizliyini bu ölkənin Federal Sərhəd Xidməti həyata keçirsin. Əlbəttə, bu dəhlizin mövcudluğu Rusiyanın iqtisadi maraqlarına da uyğundur, lakin hazırda Rusiya-İran münasibətlərində bu məsələ əsas prioritetlərdən deyil. Üstəlik, görünən odur ki, Rusiya elitasında da Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı vahid mövqe yoxdur. Hərbi cinahı daha çox silah tədarükü maraqlandırır və bu baxımdan İranla onlar üçün o qədər də prioritet olmayan məsələyə görə münasibətləri pozmaqda maraqlı deyillər. Hazırda Rusiya Ukrayna-Rusiya cəbhəsində mövcud olan vəziyyətin dəyişməsinə səy göstərir. Qərb dövlətləri Ukraynaya onların verdiyi uzaqmənzilli raketlərdən və hava hücumu vasitələrindən istifadəyə razılıq versə - faktiki bu razılıq qismən də olsa, var - bu zaman Rusiyaya əks tədbirlər üçün analoji silahlar lazım olacaq. Buna görə də Rusiya Şimali Koreya, İran və s. dövlətlərlə da-

nışıqlarda əsas üstünlüyü məhz silah tədarükünə verir”. S.Məmmədov əlavə etdi ki, İranın Zəngəzur dəhlizi ilə mövqeyi, daha doğrusu, mövqesizliyi də aydındır: “Sadəcə İran bu dəhlizin açılmasını istəmir. Bunun səbəblərini əvvəlki səhrlərimizdə bildirmişdik. İranın “arqumentləri”nin hamısı bəhanələrdir. Həmin istiqamətdə yolların bərpası nə sərhədlərin dəyişdirməsi, nə də İranın Ermənistanla kommunikasiya imkanlarının məhdudlaşmasına gətirir. Əslində Zəngəzur dəhlizi məsələsi ilk növbədə Ermənistanla Azərbaycan arasında həll olunması məsələsidir”. Hüquqşünas qeyd etdi ki, Ermənistan özünü müstəqil dövlət hesab edirsə, bu məsələni də Azərbaycanla ikitərəfli qaydada həll etməlidir: “Ermənistan isə destruktiv və sürüşkən mövqeyindən əl çəkmək fikrində deyil. Özünü dünyaya sülhün tərəfdarı kimi göstərməklə revanşa hazırlamaqdadır. Müasir hücum silahları əldə etməkdədir. O cümlədən super və mikrodronların tədarükünü həyata keçirir. Digər tərəfdən Rusiya ilə iqtisadi münasibətlərin möhkəmləndirməklə, siyasi

münasibətləri pozmağa davam edir. Belə görünür ki, hazırda Ermənistan bütün partnyorlarını aldatmaqla məşğuldur. Həmiyə vədlər verir və bəhrələnilir. Nə vaxta qədər bunu edə biləcək, bu, artıq sonrakı məsələdir”.

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə bildirdi ki, Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibi Sergey Şoyqunun İranla ikinci səfəri iki dövlət arasında yaranan siyasi böhrandan irəli gəlir: “Birincisi, İran Qərblə danışıqlar əsasında Rusiya qarşı mövqə ortaya qoyub. Qərb İrana sanksiyalardan azad olmaq üçün Rusiya ilə əlaqələrə yenidən baxmağı tələb edir. Moskva da bundan narahatdır. İran isə Zəngəzur məsələsini bəhanə edir. İkincisi, İran görür ki, Qərb Yaxın Şərqdə də güclənir və özü isə Rusiya ilə eyni gəmidə olmaqla batır. Odur ki, gəmini tərk etmək üçün yollar axtarır. Ona görə də Məsud Pezeşkianı prezident postuna gətirdilər ki, Qərblə anlaşsınlar. Rusiya bunu görür və İranla danışıqlar aparır”.

M.Əsədullazadənin fikrinə, İran bilir ki, dəhliz açılacaq: “Ermənistan da bunu istəyir. ABŞ və Böyük Britaniya da bu dəhlizdə maraqlıdır. Sadəcə, Rusiya bu yola nəzarət etmək üçün əl-ayağa düşüb”.

Politoloq hesab edir ki, Azərbaycan 10 noyabr Birgə Bəyannaməsindən çıxdığını elan etməlidir: “O halda Rusiyanın artıq həmin bəyannaməyə istisna etmək imkanı qalmayacaq. Çünki Azərbaycan özünü o bəyannamədən irəli gələn şərtləri yerinə yetirib. Rusiya da prosesdən kənarda olacaq”.

Ekspert şübhə etmir ki, Rusiya və İranın Zəngəzurla bağlı danışıqları Azərbaycanın əleyhinədir: “İranın Mehr agentliyi yalan xəbərlər yayır. Rusiya İranın Zəngəzurla bağlı mövqeyini dəstəkləmir. Şoyqu ona görə Tehrana gəlib ki, İran da Rusiyanın Zəngəzurla bağlı mövqeyini dəstəkləsin və bu yolda Rusiya Federal Sərhəd Xidməti dayansın. Moskva Tehranın bu məsələdə mövqeyini dəstəkləyə bilməz”.

■ E.Paşasoy,
“Yeni Müsavat”

“BP Azerbaijan” şirkəti Azərbaycanın Avropaya qaz nəql edən boru kəmərindeki 20 faizlik payını satır. Şirkətin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, BP Trans-Adriatik Qaz Boru Kəmərindeki (TAP) payından Amerikanın özəl investisiya fondu Apollo Global Management-ə satmağa razılışmış. Alqı-satqının məbləği bir milyard dollardır.

Qeyd edək ki, TAP kəməri Azərbaycan qazını Avropaya nəql etmək üçün yaradılan Cənub Qaz Dəhlizinin sonuncu segmentidir. Dəhlizlə nəql olunan qaz Azərbaycanın “Şahdəniz” yatağının istismarının 2-ci mərhələsi (ŞD2) çərçivəsində əldə olunur. Yatağın işlənməsi layihəsinin səhmdarları: BP - 29,99 faiz, Lukoil - 19,99 faiz, TPAO - 19 faiz, NICO - 10 faiz, Cənub Qaz Dəhlizi QSC-dir - 21,02 faiz. Yataqdan hasil olunan qazı Türkiyə ərazisinə çatdıran Cənub Qafqaz Boru Kəməri (CQBK) və Cənub Qafqaz Boru Kəmərinin Genişləndirilməsi (CQBKG) layihəsində də pay bölgüsü eynidir. Türkiyəyə qaz çatdıran Trans-Anadolu Boru Kəmərinin (TANAP) səhmdarları: CQD - 51 faiz, BOTAS - 30 faiz və BP - 12 faiz, STE-AŞ-dir - 7 faiz.

Türkiyədən qazı İtaliyaya çatdıran TAP kəmərinin səhmdarları isə BP - 20 faiz; CQD - 20 faiz; Snam - 20 faiz; Fluxys - 20 faiz; Enagas - 20 faizdir.

İlkin ötürmə gücü illik 10 milyard kubmetr olan TAP kəməri ilə qaz nəqlinə 2020-ci ilin dekabrında başlanılıb. 2021-ci ildə kəmərlə 8,1 milyard kubmetr, 2022-ci ildə 11,4 milyard kubmetr, 2023-cü ildə 11,5 milyard kubmetr qaz nəql olunub. Bu il üçün plan 12 milyard kubmetrdir. Hazırda kəmərin ötürmə gücü 12 milyard kubmetrdən bir qədər yüksəkdir. 2022-ci ildə Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında əldə olunmuş razılaşmaya uyğun olaraq, 2027-ci ilə qədər kəmərin ötürücülük qabiliyyətini iki dəfə artırmaq məqsədi daşıyan investisiyaların cəlb edilməsi üzrə danışıqlar aparılır. Lakin bu, həm də qaz hasilatının artırılmasını və yeni kompressor stansiyalarının tikilməsini tələb edir.

TAP-ın gücünün ikiqat artırılması üzrə işlərin dəyəri ekspertlər tərəfindən milyardlarla dollar məbləğində qiymətləndirilir. Nəzərə alsaq ki, Avropa şirkətləri Azərbaycan qazının alınması üçün uzunmüddətli müqavilələrin bağlanmasına o qədər də maraq göstərmirlər, investorların bu layihəyə sərmayə yatırmaq motivasiyası çox arzuolunandır. Belə bir mərhələdə layihənin əsas sərmayədarlarından, həm də dünyanın ən böyük

BP Azərbaycanın qaz kəmərindeki öz payını satdı - niyə indi?

İlham Şaban: “Şirkətin TAP-da 20 faiz payı vardı, Amerika şirkətinə qeyri-nəzarət payını satıb”

enerji şirkətlərindən biri olan BP-nin TAP-dakı payını satması birmənalı qiymətləndirilir.

BP TAP-dakı paylarını satmağa vadar edən səbəbləri açıqlamır. Şirkətin səhmlərini almağa hazırlaşan Apollo Global Management idarəçiliyində təxminən 600 milyard dollar olan özəl investisiya fondudur. Əsası 1990-cı ildə qoyulub, kredit, şəxsi kapital və real aktivlərə investisiya qoyur. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə şirkətin idarə olunan aktivləri 498 milyard ABŞ dolları, o cümlədən 328,6 milyard dollar kredit, o cümlədən ara kapital, heyc fondlar, problemlə kreditlər və təminatlı kredit öhdəlikləri, 80,7 milyard dollar özəl kapitala investisiya və 46,2 milyard dollar əmlak, o cümlədən daşınmaz əmlak və infrastruktur. Şirkət pensiya fondları, ianə və suveren fondlar, eləcə də digər institusional və fərdi investorlar adından investisiyalar həyata keçirir.

Apollo BP-nin törəmə şirkətinin qeyri-nəzarət payını alıb və bu əməliyyatla bağlı ilk məlumatları yayınlardan olan nə Reuters, nə də Bloomberg alınan payın nə qədər olduğunu açıqlamayıb. Məlum olan bir məqam var ki, BP bu layihədə nəzarət paketi sahibi statusunu itirməyəcək.

BP-nin Apollo sazişin-

dən əldə edəcəyi gəlir bu il Britaniya şirkətinin aktivlərinin ümumi satışından əldə olunan gəlirlərə daxil ediləcək. Nəzərdə tutulan plana əsasən bu il BP öz aktivlərinin optimallaşdırılmasından ümumilikdə 2-3 milyard dollar qazanacaq - bu, onun maliyyə göstəricilərinin yaxşılaşdırılması üzrə işinin bir hissəsi kimi hədəfidir. Baxmayaraq ki, BP son illərdə xeyli miqdarda borcunu ödəsə də, onun balansı hələ də rəqiblərindən zəifdir.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, TAP-dakı payı Britaniya şirkətinin bu il satışa çıxardığı tək aktiv deyil. Şirkət ABŞ-dakı külək enerjisi biznesində satışa çıxarıb. Məlumata BP Wind Energy özü yayıb. Bu şirkət ABŞ-ın yeddi ştatında on külək stansiyasında iştirak payına malikdir. Onların hamısı şəbəkəyə qoşulub, onların ümumi gücü 1,3 GVt təşkil edir. RBC Capital Markets analitikləri bu biznesin dəyərini təxminən 2 milyard dollar qiymətləndirirlər.

Şirkət bu addımını ABŞ-da bərpa olunan enerji sahəsində genişlənmə üçün əsas platforma kimi Lightsources BP-nin günəş enerjisi biznesinə diqqət yetirmək istəyi ilə izah edib: “Bu planlaşdırılan satış portfelimizi daha da sadələşdirmək strategiyasının bir hissəsidir”.

Bloomberg qeyd edir ki,

TAP sövdələşməsi neftin qiymətinin düşməsi və neft şirkətlərinin maliyyə imkanlarının azalması fonunda baş verir. BP şirkətinin özü bu ilin ikinci rübünü arzu olunmaz nəticələrlə başa vurub. Şirkətin açıqladığı məlumata görə, BP 2024-cü ilin ikinci rübündə xalis zərər üzvləşib. Şirkətin yaydığı press-reliz bildirilir ki, bu zərərə baxmayaraq, şirkət dəqiqləşdirilmiş mənfəətini və dividendlərini artırıb.

Şirkət bildirir ki, aprel-iyun aylarında ötən ilin eyni dövründəki 1,79 milyard dollara qarşı 129 milyon dollar xalis zərər üzvləşib. Bu rəqəmə Gelsenkirhendəki neft emalı zavodunda hasilatın azaldılması da daxil olmaqla 1,5 milyard dollarlıq silinmə aiddir. Eyni zamanda, ehtiyatların əvəzlənməsinə uyğunlaşdırılmış mənfəət (xalis gəlirə ekvivalentdir, lakin birdəfəlik faktör istisna olmaqla) keçən ilin eyni dövründəki 2,59 milyard dollardan 2,76 milyard dollara yüksəlib. Şirkətin özünün hazırladığı konsensus proqnozunda bu rəqəm 2,54 milyard dollar nəzərdə tutulurdu.

İyunun sonunda şirkətin xalis borcu bir il əvvəlki 23,66 milyard dollardan 22,61 milyard dollara qədər azalıb. İlin əvvəlindən iyunun sonunadək BP-nin kapitalaşması 2,8 faiz azalaraq 74,1 milyard funt-sterlin-

qə düşüb.

Maraqlıdır ki, Avropada qeydə alınan iqtisadi durğunluq şəraitində Apollo Global Management iri Avropa şirkətlərinin səhmlərini alır: o, artıq Air France, Intel və Vonovia şirkətlərinin hissələrini alıb.

Fond həmçinin Avropanın ən böyük maye qaz təchizatçısı olan ABŞ-ın şist layihələrində iri investorlardan biridir. Keçən həftə o, LNG logistika şirkəti olan Freedom CNG-də pay alıb. Apollo bundan əvvəl ABŞ-da şist yataqları və qazma şirkətlərini də satın almışdı. Bu isə Fondun qaz sənayesinə ciddi yatırımlar siyasəti yürütdüyünü göstərir.

İttifaqının 2040-cı ilədək qaz da daxil olmaqla, qalıq yanacaq istehlakından tam imtina etmək siyasətinə rəğmən Apollo Global Management-in TAP-da pay alması ekspertlər arasında ciddi müzakirələrə səbəb olub. Rusiyadan olan bir sıra ekspertlər bu addımın ABŞ-ın Avropanı özündən daha çox asılı hala gətirmək siyasətinin nəticəsi kimi qiymətləndirirlər. Lakin bəzi analitik mərkəzlərdə Apollo Global Management-in TAP-da pay alması kəmərin genişləndirilməsi prosesinə investisiya cəlb etmək üçün gediş hesab olunur. Bildirilir ki, Brüssel Avropa maliyyə qurumlarına qalıq yanacaq-

la bağlı layihələri maliyyələşdirmək qadağası fonunda ABŞ fondunun TAP-a investisiya qoyması ABŞ-dakı potensial investorları kəmərin genişləndirilməsi layihəsinə cəlb etmək baxımından uğurlu addım ola bilər. Eyni zamanda bu prosesi həm də ABŞ-ın layihəyə dəstəyinin əlaməti kimi qiymətləndirənlər də var.

Enerji məsələləri üzrə ekspert İlham Şabana görə, BP-nin TAP-dakı payının hamısını satmadığı açıqlanan məlumatda aydın qeyd edilir: “BP-nin TAP-da 20 faiz payı vardı. Açıqlanan məlumatdan da aydın olur ki, Amerika şirkətinə qeyri-nəzarət payını satıb. Bu o deməkdir ki, satılan hissə 10 faizdən yüksək deyil, çünki nəzarət 50+1 faiz deməkdir. Dəqiq neçə faizin satıldığı açıqlanmırsa, bu, 3 də ola bilər, 5 də, 9,9 da. Ola bilsin ki, BP-nin müəyyən vəsaitə ehtiyacı var, ona görə satışa gedib. Yaxud hələlik heç nə açıqlanmır, amma ola bilər ki, BP ilə Apollo Global Management-in hansısa digər yerlərdə müştərek işləri olaçaq, yaxud başlanıb. Buna görə də bu əməliyyatı TAP-da vəziyyət pəşidir, yaxud BP Azərbaycanla bağlı layihələrdən çıxır kimi qiymətləndirmək doğru deyil”.

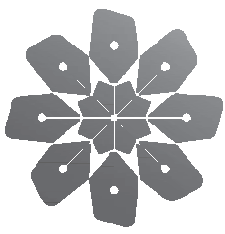
Onu da qeyd edək ki, BP Azərbaycanda indi 30 illiyi qeyd olunan Əsrin müqaviləsinin - “Azəri-Çıraq-Günəşli” yataqlar blokunun işlənməsi üzrə 1994-cü ilin 20 sentyabrında Azərbaycan hökuməti ilə xarici şirkətlər arasında neft-qaz sahəsində ilk hasilatın pay bölgüsü sazişinin əsas iştirakçılarından biri və operatorudur. Şirkətin layihədə 30,34 faiz payı var.

2017-ci il sentyabr ayının 14-də AÇG sazişi 2049-cu ilin sonunadək uzadılıb. Müqavilənin uzadılmasının ardından, 2019-cu il aprel ayının 19-da AÇG-nin işlənməsinin növbəti addımı olan 6 milyard dollarlıq yeni layihəyə - Azəri-Mərkəzi-Şərqi (ACE) layihəsinə sanksiya verilib. 2024-cü il aprel ayının 16-da ACE platformasından ilk neft əldə olunub.

2001-ci ildən etibarən bu ilin sentyabrın 1-nə kimi AÇG yatağı üzrə mənfəət neftinin satışından əldə edilən gəlirlərin həcmi 174 milyard ABŞ dolları olub. Bu ilin əvvəlindən sentyabrın 1-nə kimi AÇG yatağından 4 milyard 271,6 milyon ABŞ dolları gəlir əldə edilib.

BP-nin operatorluğu ilə AÇG yatağının dərin qatlardan qaz hasilatına başlanması üzrə layihənin icrasına da başlanılıb...

□ **Dünya SAKİT,**
“Yeni Müsavat”

**Azərbaycan
Respublikasının
Medlanın İnkişafı
Agentliyi**

Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi

Işğaldan azad olunan ərazilərdə yaşayış məntəqələrinin bərpası ilə bölgədə iş yerlərinin yaradılması prosesinin paralel getməsi son dərəcə vacib şərtlərdən biridir. Əks təqdirdə, bərpa olunan ərazilərə köçürülən sakinlərin iş və gəlir mənbəyi ilə təmin olunmaması tezliklə böyük problemlərin meydana çıxmasına səbəb ola bilər. Heç kimə sirr deyil ki, Laçın şəhərinə köçürülən sakinlər ilkin mərhələdə iş yeri olmadığına görə ciddi çətinliklərlə üzləşir, xüsusilə gənclər bəzən yenidən Bakıya qayıtmalı olurdular. Bu baxımdan, sürətlə bərpa olunan Ağdam rayonunda sənaye parkının yaradılması təqdirəlayiq haldır.

Sənaye parkının yaradılmasına dair Prezident fərmanı 2021-ci ildə imzalanıb. İndiyədək Ağdam Sənaye Parkında 27 rezident qeydə alınıb. Onların park ərazisində yaradılacaq istehsal müəssisələrinə 140,2 milyon manat investisiya yatırmaqla 2090 nəfəri işlə təmin etmələri planlaşdırılır. İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin mətbuat katibi Elçin Kazımovun dediyinə görə, indiyədək Ağdam Sənaye Parkına ümumilikdə 35 milyon manatdan çox investisiya yatırılıb, 400-dən artıq daimi iş yeri yaradılıb.

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə sentyabrın 19-da Ağdam Sənaye Parkında yeni istifadəyə verilən sənaye müəssisələrinin açılış mərasimi keçirilib.

Elçin Kazımovun sözlərinə görə, Prezident İlham Əliyevin Ağdam Sənaye Parkında açılışında iştirak etdiyi yeni müəssisələrin fəaliyyətə başlaması ölkədə qeyri-neft sektorunun inkişafına təkan verəcək və ixrac coğrafiyasını genişləndirəcək: "Ötən gün ölkə tarixində ən

əlamətdar hadisələrdən birinin şahidi olduq. Dövlət başçısının iştirakı ilə Ağdam Sənaye Parkında altı sənaye müəssisəsinin açılış mərasimi baş tutdu. Sənaye Parkında yeni açılan müəssisələr elektrik paylayıcı avadanlıqların və elektrik yuvaları, dam və fasad örtükləri, havalandırma, yanğınsöndürmə avadanlıqları və müxtəlif metal məmulatları, divar kağızları, müxtəlif növ ayaqqabıların, avtomatlaşdırma və telemexanika sistemlərinin istehsalı ilə məşğul olacaqlar.

Bu altı müəssisənin açılışı ilə ölkənin sənaye zonalarında fəaliyyət göstərən müəssisələrin sayı ümumilikdə 79-a çatdırılıb. Yeni müəssisələrin fəaliyyətə başlaması ölkədə qeyri-neft sektorunun inkişafına təkan verəcək, ixrac coğrafiyasını genişləndirəcək, iqtisadiyyatın diversifikasiyasını sürətləndirəcək, əhəlinin məşğulluğunun artırılmasına mühüm töhfə verəcək, ən əsası isə Qarabağın dirçəldilməsinə kömək göstərəcək".

Sənaye Parkının tərkibində yeni fəaliyyətə başlayan

İqtisadiyyat

ÜSAVAT
N 171 (8544) 21 sentyabr 2024

Ağdam Sənaye Parkının rezidentləri xarici bazarlara çıxışı hədəfləyir

Azərbaycan dövlətinin işğaldan azad olunan ərazilərdə çalışan biznesə tətbiq etdiyi böyük güzəştlər qiymət rəqabətini təmin etməyə imkan verir

"EEL Elektrik" zavodunun direktoru Vüsal Mirzəyev bildirib ki, Ağdam Sənaye Parkında istifadəyə verilən zavodda elektromobillər üçün enerji doldurma cihazları da istehsal olunacaq. Onun sözlərinə görə, dövlət başçısının Ağdam rayonuna səfəri zamanı açılışını etdiyi elektrik avadanlıqları müəssisəsində bir neçə adda məhsul istehsal olunacaq: "Müəssisədə il ərzində 600-700 ədəd orta gərginlikli 10 və 35 kilovoltluq paylayıcı qurğuların istehsalı nəzərdə tutulur. Elektromobillər üçün enerji doldurma cihazlarının isə 500-600 ədəd civarında istehsalı planlaşdırılır".

V.Mirzəyev müəssisənin iş prinsipi barədə də məlumat verib: "İş prosesi bir növbəlidir. Hazırda müəssisədə ilkin olaraq 35 nəfər işlə təmin olunub. Nəzərdə tutulan işçi heyətinin sayı 70 nəfərdir. Vurğulamaq istərdim ki, zavodda işləmək üçün müraciət edənlərin sayı kifayət qədər çoxdur. Yaxın zamanlarda işçi sayının artması gözlənilir".

Ağdam Sənaye Parkında fəaliyyətə başlayan ayaqqabı zavodunun məhsulları isə daxili bazara çıxarılacaq. Parkda fəaliyyətə başlayan "BAFCO Invest" MMC xüsusi təyinatlı ayaqqabı zavodunun istehsal üzrə direktoru Osman Yayıllı bildirib ki, şirkət 2023-cü ildən

etibarən, Ağdam Sənaye Parkında öz istehsal sahəsini yaradıb: "Sənaye Parkının 2,5 hektarlıq ərazisinə fəaliyyət göstərən zavodda xüsusi keyfiyyətdə müxtəlif çeşidli və ayrı-ayrı fəsilərə uyğun ayaqqabılar istehsal edilir. Ayaqqabıların üst hissəsi təbii dəridən, alt hissəsi isə bükülmə, sürtünmə və aşınmaya davamlı olan materialdan hazırlanır".

O.Yayıllı bildirib ki, zavodda istehsal edilən uzunboğaz çəkmə və ayaqqabılar təbii təsirlərə və kimyəvi maddələrə qarşı davamlılığı ilə seçilir: "Zavod Almaniya istehsalı olan ən son model avadanlıqlarla təchiz edilib. Müəssisə ildə 510 min cüt ayaqqabı istehsal et-

mək gücündədir. "BAFCO Invest"-in məhsulları "Made in Azerbaijan" brendi altında daxili bazarlara çıxarılacaq".

Parkda yaradılan "Mister Decor" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (MMC) isə Cənubi Qafqazda divar kağızlarının istehsalı üzrə ixtisaslaşmış ilk zavoddur. MMC-nin direktoru Əli Əliyev deyib ki, "Mister Decor" MMC-yə 2022-ci ilin oktyabrında Ağdam Sənaye Parkının rezidenti statusu verilib: "Zavodda hazırda 18 nəfər işlə təmin olunub. İşçilərinin sayının 76 nəfərə çatması nəzərdə tutulur. Müəssisənin investisiya həcmi 8 milyon manatdır. İllik gücü 2,1 milyon ədəd rulon artıqdır. Alman texnologiyasından istifadə edilən müəssisədə istehsal olunan məhsulların daxili bazarda satılması ilə yanaşı, xarici ölkələrə ixracı da planlaşdırılır" (Report).

Göründüyü kimi, sənaye parkındakı müəssisələrin hamısı həm də xarici bazarlara çıxışı hədəfləyirlər. Bu isə onların istehsal etdikləri məhsulların həm qiymət, həm də keyfiyyət baxımından yüksək rəqabətə davamlı olmasını tələb edir. Azərbaycan dövlətinin işğaldan azad olunan ərazilərdə çalışan biznesə tətbiq etdiyi böyük güzəştlər qiymət rəqabətini təmin etməyə imkan verir. Keyfiyyəti isə biznesin özü təmin etməlidir...

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Dünya SAKİT

Azərbaycanlı turistlərə Şengen vizası niyə çətinliklə verilir? - açıqlama

Ekspert: "Avropaya dəfələrlə səfər etmiş vətəndaşların çətinliklə üzləşməsi başadüşülən deyil"

Bir neçə aydır ki, Azərbaycan vətəndaşları xüsusilə sosial media platformalarında Şengen vizasının alınması ilə bağlı şikayətlənirlər. Bir neçə günlük Şengen zonası ölkələrində gəzməyə, yaxud istirahətə yollanmaq istəyənlər ya görüş götürə bilmirlər, ya da bütün sənədlər qaydasında olsa belə, imtina cavabı alırlar. Hətta əvvəllər Şengen vizası almış vətəndaşların da viza almaqda çətinlik yaşadığı müşahidə olunur.

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacıadə "Report"a müsahibəsində bildirib ki, nazirlik Azərbaycan vətəndaşlarının xüsusilə Şengen ölkələrinə səfər üçün viza müraciətlərində üzləşdikləri çətinliklərdən xəbərdardır. Nazirliyin rəsmisi qeyd edib ki, sözügedən problemlər dəfələrlə nazirlik tərəfindən gündəmə gətirilib:

"2013-cü il noyabrın 29-da imzalanmış "Azərbaycan Respublikası və Avropa İttifaqı arasında vizaların rəsmiləşdirilməsi

məsinin sadələşdirilməsi haqqında" Saziş əsasında təsis edilmiş Avropa İttifaqı-Azərbaycan arasında Birgə Viza Sadələşdirilməsi Komitəsi, o cümlədən Avropa İttifaqına üzv dövlətlər ilə keçirilən ikitərəfli görüşlər və Konsulluq məsləhətləşmələri çərçivəsində qeyd olunan problemlər dəfələrlə tərəfimizdən gündəmə

gətirilib. Xüsusilə nəzərinizə çatdırmaq istərdik ki, qeyd etdiyimiz sazişin 7-ci maddəsinin 1-ci bəndinə əsasən, Sazişə tərəf olan ölkələrin diplomatik missiyaları və konsulluq bölmələri vizanın rəsmiləşdirilməsi üçün ərizənin və tələb olunan sənədlərin qəbulu tarixindən 10 təqvim günü ərzində vizanın rəsmiləşdirilməsi müraciəti ilə əlaqədar qərar qəbul etməlidir. Həmin maddənin 3-cü bəndinə əsasən isə ərizəçilərdən ərizənin təqdim edilməsi üçün görüş təyin edilməsi tələb olunduğu təqdirdə, görüş bir qayda olaraq görüş üçün edilmiş müraciət tarixindən etibarən iki həftə ərzində baş tutmalıdır. Bu məsələlər daim Xarici İşlər Nazirliyinin diqqətində

saxlanılır".

Turistlərin və xüsusilə tələbələrə daha çox səfər etdiyi ölkələrdən biri İtaliyadır. İtaliyanın Azərbaycandakı səfiri Luka Di Canfrancesko bir neçə ay öncə mövzunu şərh edərkən bildirmişdi ki, səfirlik vizaların verilməsində gecikmələrin olmasından xəbərdardır.

"Biz bu məsələdən xəbərdar və bunun üzərində həm Romada, həm də burada bərabər şəkildə işləyirik. Ən yaxşı həll yolu axtarmaq üçün məsələnin mahiyyətini öyrənirik", - diplomat jurnalistlərə açıqlamasında bildirib.

O qeyd edib ki, Azərbaycandan İtaliyaya viza almaq üçün müraciətlərin sayının artması sevindiricidir, çünki bu, ölkəyə artan marağın göstəricisidir.

"Lakin biz həm də vizanı gözləməyə çox vaxt sərf olunmasından narazıyıq. Lakin bu, milli səviyyədə deyil, Avropa İttifaqının standartlarıdır və biz heç nə edə bilmərik", - səfir açıqlama vermişdi.

Turizm üzrə ekspert Rəhman Quliyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Azərbaycanda fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərin, səfirliklərin, konsulluqların ölkə hədudlarından kənara getmək istəyən Azərbaycan vətəndaşlarına vizaların rəsmiləşdirilməsi

sində böyük məhdudiyyətlər yaratdığını təsdiqlədi: "Bu, xüsusilə Şengen zonası ölkələrinə aiddir. Azərbaycanda Şengen ölkələrinin nümayəndəliklərinin əksəriyyətinə viza üçün müraciət etmək mümkündür. Lakin viza prosedurları ilə bağlı ümumi vəziyyətin qənaətbəxş olduğunu demək olmaz. Təbii ki, yaranan çətinliklərin birmənalı şəkildə süni əngəl kimi dəyərləndirilməsi doğru olmaz çünki vizanın təsdiqlənilib-təsdiqlənməməsi hər bir diplomatik nümayəndəliyin daxili qərarıdır. Avropaya dəfələrlə səfər etmiş vətəndaşların çətinliklə üzləşməsi isə başadüşülən deyil. Avropa ilə əlaqələrin genişlənməsini istəyirsinizsə, viza rejimində qarşılıqlı güzəştlər tətbiq edilməlidir. Amma təcrübədə bunun tam əksini görürük".

Qeyd edək ki, bəzi ölkələr viza prosedurları ilə əlaqədar zaman-zaman yeni qaydalar tətbiq edirlər. Məsələn, Almaniya hakimiyyəti bundan sonra Şengen vizasına müraciət edənlərin sosial şəbəkələrini yoxlayacaq. Məqsəd ölkəyə gələn təhlükəli şəxslərin qarşısını almaqdır. Hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları viza müraciət edən şəxslərin internetdəki bütün açıq məlumatlarını araşdıracaq.

Nigar HƏSƏNLİ,
"Yeni Müsavat"

İşğal dövründə Azərbaycana qarşı sayısız və ağlasığmaz bəşəri cinayətlər törətmiş, böyük ziyanlar vurmuş, o sırada ərazimizi minalarla çirkləndirmiş Ermənistan ölkəmizdən həyasızcasına, utanıb-qızarmadan hansısa təzminat almağı xəyal edir. Bu da növbəti fakt. “Artsax ermənilərinin hüquqlarının pozulmasına görə kompensasiya alınması onların geri qaytarılma hüququnun həyata keçirilməsi imkanını heç də istisna etmir.

Əksinə, bu hüquqlar bir-birini tamamlayır”. “Yeni Müsavat”ın məlumatına görə, belə bir cəfəngiyyəti Avropa İnsan Haqları Məhkəməsində (AİHM) Ermənistanın beynəlxalq hüquqi məsələlər üzrə nümayəndəsi Yeqişe Kirakosyan dilə getirib. “Bu barədə danışmaq hələ tezdir, lakin müvafiq mərhələdə Azərbaycana qarşı kompensasiya tələbi formalaşdırılacaq və hesablamalar aparılacaq”, - Kirakosyan sayıqlayıb. Onun iddiasına görə, hüquqi mənada Ermənistan vətəndaşlığı əldə edilməsi ermənilərin Qarabağa geri qayıtmaq hüququnun həyata keçirilməsini mümkün etməz. “Ola bilsin ki, vətəndaşlıq verilməsi məcburi köçkünlərin fərqləndirilməsi məsələsini gündəmə gətirə bilər, lakin bu insanları müəyyən etmək çox asandır və vətəndaşlıqdan asılı olmayaraq geri qayıtmaq hüququ mümkündür”.

Erməni mediası həmçinin yazıb ki, guya 17 noyabr 2023-cü ildə Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi ermənilərin Qarabağa geri qaytarılma hüququnu müəyyən edən müvəqqəti qərar qəbul edib. Guya qərarda bildirilir ki, Azərbaycan geri qayıtmaq istəyən ermənilər üçün təhlükəsiz şəraitin yaradılması üçün tədbirlər görməyə borcludur. Bu erməni iti nə sərəmələyir görəsən, Azərbaycan Qarabağdan könüllü köç etmiş, bir çoxunun da cinayət dosyesi olan erməniləri qeydi-şərtsiz geri qaytarıb yerbəyer etməli, üstelik də onlara təzminat ödəməlidirmi? Doğrudan da oğru elə bağırırdı ki... Bəs Azərbaycanın Ermənistanı qarşı haqlı iddialarına nə vaxt baxılacaq? O sırada rəsmi

Bakı işğal dövründə dəymiş zərərlərə görə İrəvana təzminat tələbinin həcmi müəyyən edibmi?

Ermənistan 30 illik işğal dövründə Azərbaycan ərazilərini təkcə zəbt etməklə kifayətlənməyib, həm də dövlətimizə külli miqdarda maddi ziyan vurub. Tarixi-mədəni abidələrimizi, ekologiyamızı məhv edib. Yeraltı və yerüstü təbii sərvətlərimiz beynəlxalq və humanitar hüququn prinsiplərinə zidd olaraq düşmən tərəfindən talanıb İrəvana və digər xarici ölkələrə daşınıb. Şirin su hövzələri kimyəvi tullantılarla çirkləndirilib, bulaqlar qurudulub, müalicəvi əhəmiyyətli bütün məkanlar ya dağıdılıb, ya da onun məhsulları Ermənistan brendi kimi xaricə satılıb. Nadir və qiymətli meşə fondumuz məhv edilib. Vətən müharibəsindən öncə müəyyən mənbələrdə Ermənistanın Azərbaycana vurduğu zərərin məbləği 820 milyard dollar kimi göstərilirdi. İqtisadçılar yeni təbii ediləcək hesablama metodologiyasının nəticəsi olaraq bu zərərin 1.2 - 1.3 trilyon dollara yaxın bir məbləğ olacağını düşünürlər.

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Çingiz Qənizadə “Yeni Müsavat”a qeyd etdi ki, birincisi, Ermənistan bu məsələdə böyük ehtimalla “Çıraqov qardaşları” işinə istinad edəcək. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan bu prosesi Avropa Məhkəməsində udub: “Orada qeyd olunur ki, Ermənistan ordusu tərəfindən ərazilər işğal edildikdən sonra onlar yaşamaq hüquqlarını itiriblər. Bundan İrəvan presedent kimi istifadə edəcəkse, yanlış addım atmış

Ermənistandan həyasız təzminat tələbi - oğru yenə bağırırdı...

İrəvan Qarabağdan gedən ermənilər üçün kompensasiya istəyir, bu azmış kimi, qeyd-şərtsiz qayıdış tələbi irəli sürür; hüquq müdafiəçiləri qarşı tərəfin iddialarını alt-üst etdilər

olacaq. Çünki Azərbaycan başqa dövlətin ərazisini işğal etməyib. Ona görə də Azərbaycan ərazisində yaşamaq hüquqları ilə bağlı qaydalar var”. Hüquq müdafiəçisi vurğuladı ki, işğaldan sonra Qarabağa köçən ermənilərin yaşamaq və əmlak haqlarını tələb etmək haqqı yoxdur. Əgər 50-60 il əvvəl orada yaşayıb-larsa və antiterror əməliyyatından sonra Qarabağdan gediblərse qayıda bilərlər. Bunun üçün gerek Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul etsinlər. Ona görə Ermənistan çox mənasız addım atıb və İrəvan sülh müqaviləsinin imzalan-

masını uzatmaq üçün belə lazımsız bəyanatlar səsləndirir. Bu da erməni məkridir. Bütün hallarda Avropa Məhkəməsində nəticə əldə edə bilməyəcəklər, çünki arqumentləri əsaslı deyil”.

Siyasi Hüquqların Müdafiə Mərkəzinin rəhbəri Xəzər Teyyublu onların yaşamaq və əmlaklarına sahiblənmək hüquqları ilə bağlı konkret şərtlər olduğunu yada saldı. Onun sözlərinə görə, əvvəla Azərbaycan möhlət verməlidir ki, bir il ərzində Xankəndidəki mülkünə qayıtmaq istəyən erməni qərar versin və vətəndaşlığı qəbul edərək hə-

yatını burada davam etdirsin: “Bu baş vermədikdə isə dövlət həmin mülkiyyətləri milliləşdirə bilər. Onların kadastr və reyestr işi aparılmalı, həmin əmlaklar dövlətin rəfinə verilməlidir. Yəni biz uzun illər gözləyə bilmərik ki, hansısa Aşotun yaşadığı mənzil istifadəsiz qalsın. Gəlmək istəyirsə, “Laçın” keçidinə yaxınlaşıb Ermənistan pasportunu cırıb tulasın, Azərbaycanın erməniəsilli vətəndaşı kimi Ağdərədə, yaxud Xocavənddəki evində yaşasın. Ona görə bu məsələ qaldırılmalıdır. Ermənilər qayıtmayaacağı halda, dövlət bu evləri

keçmiş məcburi köçkünlərə paylaya bilər”.

Hüquq müdafiəçisi söylədi ki, ikincisi, Ermənistan bu mövzuda imitasiya edir, ermənilərin geri qayıtmaq fikri yoxdur: “Əvvəla, qalmaq istəsəydilər, getməzdilər. İndi gediblərse, bir il sonra kim qayıdar? Başqa məsələ, ötən həftə Fransanın xarici işlər naziri elan etdi ki, 29 milyon avro Qarabağdan gedən ermənilər üçün ayrılacaq. Hələ USAİD və başqa fondlar da onlara maliyyə nəzərdə tutur. Bu halda, kim Qarabağa qayıdar? Sadəcə, Ermənistan beynəlxalq müstəvidə Azərbaycana qarşı piar aparır, guya ermənilər qovulub, yaşamaq hüququnu itirib, əmlakından məhrum olublar. Bunlar blefidir, qalıb yaşaya bilərdilər və ən yüksək səviyyədə təhlükəsizlik qaranıyası var idi. Hətta indi Qarabağda gedən təmir-bərpa işlərində işləyəcək, maaş alacaqdılar. O baxımdan Avropa Məhkəməsi vəsatəti təmin edə bilməz. Həmçinin, Qarabağın azərbaycanlı sakinləri də işğal dövründə dağıdılan əmlaklarına, vurulan ziyanı görə fərdi qaydada Avropa Məhkəməsinə ərizə göndərə bilərlər”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Makron bu gün Ermənistanı gəlir? - Hayların gözü yolda

Fransa prezidentinin müstəqil olmayan ölkənin “müstəqillik günü” İrəvana gəlişi gözlənilir, lakin Paşinyan pərt ola da bilər

Bu gün - sentyabrın 21-i heç vaxt müstəqil olmayan Ermənistanın “müstəqillik günü”dür. Bu münasibətlə az öncə Fransa prezidenti Emmanuel Makronun İrəvana gələcəyi anons edilmişdi. Əlbəttə ki, “kiçik bacı”ya əyani dəstək nümayişi üçün. Lakin “Hraparak” erməni qəzeti yazıb ki, baş nazir Nikol Paşinyanın oktyabrın 4-5-də keçiriləcək 19-cu Frankofoniya sammitinə dəvət aldığı məlum olduqdan sonra Makronun Ermənistanın müstəqillik günü ilə bağlı səfər perspektivi daha dumanlı görünüb.

Habelə, Fransanın Avropa və xarici işlər naziri Stefan Sejrnenin Ermənistanı səfəri (15 sentyabr - red.) və Paşinyanın dəvəti Makronun Ermənistanı gəlməyəcəyi təəssüratı yaradır. “Yeni Müsavat” xatırladır ki, Paşinyan Parisdə olarkən sentyabrın 21-də Makronu İrəvanda gözlədiyini bildirmişdi. “Az sonra Fransa prezidentinin sentyabrın 21-də gələcəyinə dair məlumat yayıldı. Hökumətyönlü təbliğat maşını bunu Makronun hakimiyyətə dəstəyi kimi təqdim etməyə çalışdı”, - erməni nəşri vurğulayıb. Qeyd edək ki, Fransa prezidenti sonuncu dəfə Ermənistanı 2018-ci ilin oktyabrında səfər edib və Frankofoniya sam-

mitində iştirak edib. Hazırda isə ölkə parlamenti onun impecti ilə bağlı prosedura başlayıb. Bütün hallarda Makronun Ermənistan səfərinin bölgə və kapitulyant ölkə üçün hansı nəticələri ola bilər ki?

Fransanın Ermənistanı hərbi-siyasi dəstəyi göz qabağındadır. Təhlükəsizlik Şurasının katini Armen Qriqorinyan bu ölkə ilə hərbi-texniki əməkdaşlığın gücləndiyini açıqlayıb. O, Hindistanın da bu sahədə dəstəyini bəyan edib. Makron Fransası bütün parametrlərdə Paşinyan Ermənistanını müdafiə edir. Hətta daha da irəli gedərək Azərbaycanı “təcavüzkar” adlandırır. Yeri gəlmişkən, Fransa şirkətlərinin Ukraynada

pilotsuz uçuş aparatları və texnika üçün istehsal etdiyi avadanlıqların bir hissəsi Ermənistanı ayrılır. İstehsalın tam 30 faizi Ermənistan üçün nəzərdə tutulub. Mənbə onu xüsusi qeyd edib ki, artıq ilk yüklərin göndərilməsi də həyata keçirilib. Məlumatla görə, bu ilin yayından Fransanın üç müdafiə sənayesi şirkəti pilotsuz uçan aparatlarının komponentləri və

müxtəlif texnikaların, o cümlədən zirehli texnikaların ehtiyat hissələrinin istehsalı sahəsində əməkdaşlığa başlayıb.

Birbaşa Fransa Müdafiə Nazirliyinin nəzarətində həyata keçirilən layihənin məqsədi Ukraynaya Rusiya ilə münasibətdə dəstək olmaq kimi açıqlansa da, daha sonra Ermənistan üçün də silah təminatına başlanılıb. Layihədə iştirak edən şir-

kətlərə tank istehsalçısı KNDS - fransız Nexter və alman Krauss-Maffei-Wegmann tərəfindən yaradılmış holding strukturuna daxildir. Fransa artıq Ermənistanı “Sezar” özüyəriyən artilleriya qurğuları və onlar üçün mermilər, “Bastion” zirehli maşınları və digər hərbi təyinatlı məhsullar tədarük edir.

Professor Qabil Hüseynlinin “Yeni Müsavat”a bildirdiyinə görə, Makron Paşinyanı pərt edə bilər: “Hər halda, İrəvana səfər etsə belə təəccüblü hal baş verməyəcək. Getməsə də, siyasətimdən dəyişiklik olmayacaq, Fransa Ermənistanı müdafiə etməyə davam edəcək. Əslində, bu dəstəklə Paris daha çox Moskvaya demək istəyir ki, ermənilərə özləri nəzarət edirlər. Fransız nazirin İrəvanda söylədikləri təsadüfi deyil. Bildirmişdi ki, Rusiyanın təzyiq-lərindən qoruyacaqlar. Buna Kreml reaksiya verdi. O nöqtəy-nəzərdən Fransanın qahmar çıxmasını iki səbəblə izah etmək olar: Ermənistanın Rusiyadan qoparılması və Fransada erməni diasporunun güclü ol-ması, digər səbəb isə Azərbay-

canın Türkiyə ilə mütəfiqliyi. Ankara ilə Paris münasibətləri bəllidir, ona görə də iki türk dövlətinə nifrət bəslənir. Makronun bu siyasəti sabun köpüyünə çevriləcək. Onun verdiyi sınıq-salxaq silahlarla Ermənistan Azərbaycana qarşı heç bir qələt edə bilməz”.

Q.Hüseynli hesab edir ki, Rusiyadan uzaqlaşdırma strategiyası maksimum siyasi cəhətdən mümkündür: “Paşinyan isə Moskvanı ittiham edə-edə onlardan pul alır, Rusiya ilə ticarət döviyyəsinə artırır, sanksiyalardan yayınmaqda kömək edir. Gələn ay da Kazana gedəcək, BRİKS sammitində iştirakı nəzərdə tutulub, Avrasiya İqtisadi Birliyindən də 100 milyon qopardı, Avropa Şurasının antiRusiya qərarına da qoşulmadı. Hazırda rusların Ermənistanda iqtisadi və hərbi təsirləri güclü şəkildə qalmaqdadır. Ona görə də Fransanın həm Rusiyaya görə strateji səbəbdən, həm Azərbaycanı digər səbəblərdən irəli sürdüyü bu axmaq siyasət gec-tez öz başında çatlayacaq. Makronun gedişindən sonra isə Ermənistan təzə qucaq axtarmağa başlayacaq”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Respublikaçılar Partiyasından prezidentliyə namizəd Donald Tramp demokrat rəqibi Kamala Harrisi onu qanunsuz təqib etməkdə ittiham edib. Bu barədə o, "Truth Social" sosial şəbəkəsində yazıb.

"Harris və onun tərəfdarları məni qanunsuz olaraq təqib edir", - Tramp bildirib. O həmçinin İranın əldə etdiyi məlumatları Harrisin tərəfdarlarına ötürdüyünü deyib.

Amerikalı milyarder İlon Mask isə deyib ki, Donald Tramp qarşıdan gələn seçkilərdə ABŞ prezidenti olmasa, ölkə tiraniya yoluna düşə bilər. Musavat.com xarici mediaya istinadla xəbər verir ki, Mask sahibi olduğu X sosial şəbəkəsindəki hesabında belə yazıb: "Tramp seçilməyə, Amerika təhlükə altında olacaq. O, qalib gəlməlidir".

Xatırladaq ki, ABŞ-da prezident seçkiləri noyabrın 5-də keçiriləcək. Vitse-prezident Kamala Harris Demokratlar Partiyasından, keçmiş prezident Tramp isə Respublikaçılar Partiyasından çıxış edəcək.

Bundan əvvəl İlon Mask ABŞ prezidenti Co Baydenə sui-qəsd cəhdi ilə bağlı fikirlərini əks etdirən yazı yazıb.

Tramp seçilməyə, ABŞ batacaqmı -

"demokratiya beşiyi"nin demokratiya sınağı

Politoloq: "Onun seçkilərə qatılması ilə bağlı qərarında Maskın rolu böyük olub"

kinin qalibi olmağa çalışır. Əsasən Demokratlar Partiyası hakimiyyətin itirilməsini özəri üçün faciə kimi görürlər. Əslində isə hakimiyyətin dəyişəcəyi halda son 4 ildə ABŞ daxilində və xarici siyasətdə aparılan xəttin kəskin dəyişəcəyi bu xəttə yatırım qoymuş gücləri çox narahat edir. Eyni zamanda bugünkü siyasət ABŞ daxilində və xaricində digər ciddi gücləri də narahat etdiyiindən hazırkı hakimiyyətin növbəti 4 il üçün mandat almasını heç cür istəmir. O səbəbdən Tramp və Harris arasında gedən rəqabətə müxtəlif istiqamətlərdən dəstək verənlərin sayı hər gün ar-

ması da məhz bununla bağlıdır. Son illərdə Trampın siyasi səhnədən birdəfəlik silinməsi ilə bağlı çoxlu cəhdlər olub. Məhkəmələrdə müxtəlif ittihamlarla cinayət işləri icraata götürülüb. Hətta bir neçə ştat öz ərazisində onun namizədliyinin ləğvi ilə bağlı qərarlar da verib. Amma görünən odur ki, Trampa mane ola bilməyiblər. Hazırda isə onun müxtəlif yollarla seçki marafonundan kənarda qoymaq imkanları artıq yoxdur və digər variantlarla bunu etməyə çalışacaqlar. Maskın Trampın həyatına birinci sui-qəsdən sonra ikincinin qarşısının alınması ilə bağlı verdiyi bəyanat

olmuşdu. Hesab edirəm ki, məhz o səbəbdən Mask fantastik qiymətə Twitteri satın aldı və X sosial şəbəkəsi adı altında fəaliyyət göstərdi".

Ekspert noyabra kimi çox şeyin dəyişə biləcəyini zənn edir: "Hazırda vəziyyət elədir ki, bu gün seçkilər keçirilərsə kimin qalib olacağını demək bir az çətin. Çünki Tramp az faizlə irəlində getməsinə baxmayaraq mövqelərini hələ də müəyyən etməyən seçicilərin sayı çoxdur. Noyabra qədər olan müddətdə onların qərarları çox şeyi həll edəcək. Amma mütəxəssislər hazırkı situasiyını nəzərə alaraq bu seçkilərin qalibinin Tramp

Zaxarova: "Qərb Cənubi Qafqazda sülhün təmin edilməsinə qarşıdır"

Qərb ölkələrinin Cənubi Qafqaz regionu üçün dağıdıcılıqdan başqa heç bir gündəmi yoxdur. "Report" xəbər verir ki, bunu Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova Fransanın xarici işlər naziri Stefan Sejurnenin Ermənistan səfərinə və Moskvanın İrəvana təzyiq göstərməyə çalışması ilə bağlı açıqlamalarını şərh edərkən deyib.

"Diplomatiya baxımından tamamilə istedadsız bir xadim ki, növbəti dəfə öz istedadsızlığını, tarixdən, ənənələrdən xəbərsizliyini nümayiş etdirib. Mənim fikrimcə, bu, Rusiyaya qarşı istedadsızlıq və axmaqlıq, səfər etdiyi ölkəyə, Ermənistanı qarşı isə hörmətsizlik idi. Amma digər tərəfdən, biz qeyd edirik və dəfələrlə şərh etmişik ki, Qərb ölkələrinin bu region üçün dağıdıcılıqdan başqa bir gündəmi yoxdur", - o bildirib.

M.Zaxarova əlavə edib ki, Qərb ölkələrinin siyasəti Cənubi Qafqazda sülhün təmin edilməsinə yönəlməyib:

"Onlara lazım olan tək şey bu region ölkələrinin toqquşmasıdır. İnkişafa, problemlərin həllinə kömək etmirlər. Onlar yalnız toqquşdurmağa, qızışdırmağa, alçaaltmağa, təhqir etməyə və dağıtmağa hazırdırlar. Bu da bunun növbəti təzahürüdür".

XİN-in rəsmi nümayəndəsi həmçinin Ermənistan rəsmilərinin Sejurnenin anti-Rusiya bəyanatlarına reaksiya verməsinə təəccübünü ifadə edib.

Maskın sözlərinə görə, indiyədək heç kim Baydeni və ya ABŞ prezidentliyinə namizəd Kamala Harrisi öldürməyə cəhd etməyib. Eyni zamanda o qeyd edib ki, Tramp son aylarda ikinci dəfə hücumə məruz qalıb.

Tramp qalib gələcəyi təqdirə İlon Mask onun administrasiyasında məsul vəzifələrdən birini tutacaq.

Maskın iddiaları əsaslımı, yoxsa bu, sadəcə, Trampın seçilmə şansını artırmaq üçün təbliğati gediş və ya hələ ki, mövqeyini qatılaşdırmağa gedişdir? Bəlkə kütləvi etirazların anonsu? Səsvermə bu gün keçirilərsə, qalib kim olar?

AMİP sədrinin beynəlxalq əlaqələr üzrə müavini Elşən Mustafayev demokratların seçkini uduzmaqlarını faciə kimi qəbul edəcəklərini söylədi: "Noyabrın 5-də ABŞ-da keçiriləcək prezident seçkiləri yaxınlaşdıqca bu seçkinin əsas namizədləri arasında gerginlik durmadan artır. Hər iki tərəf necə olursa olsun bu seç-

tir. Elon Mask əslində hələ keçən seçkilərdən Trampa olan rəğbətini gizlətməmişdi. Amma düşünürəm ki, bu tək rəğbətlə bağlı deyil. ABŞ-ın, ümumiyyətlə dünyanın ən varlı adamının açıq şəkildə demokratları ittiham edən bəyanatlar səsləndirməsi vəziyyətin daha kritik olmasının göstəricisidir. Məsələ ondadır ki, hər dəfə Maskın bəyanatlarından sonra böyük iş adamlarının Trampın seçilməsi ilə bağlı daha aktiv fəaliyyətə keçmələrinin şahidi olarıq. ABŞ tarixinin son 100 ilində sağlar və sollar arasında belə qarşıdurma Kennedi zamanında olmuşdu. Baxmayaraq ki, sonda Kennedi sui-qəsd nəticəsində öldürüldü, hətta o zaman belə hazırkı zamanında olmuşdu. Baxmayaraq ki, sonda Kennedi sui-qəsd nəticəsində öldürüldü, hətta o zaman belə hazırkı zamanında olmuşdu. Baxmayaraq ki, sonda Kennedi sui-qəsd nəticəsində öldürüldü, hətta o zaman belə hazırkı zamanında olmuşdu.

böyük ehtimalla bundan sonra ola biləcəkleri önlemek üçündür. Çünki tam ciddi sui-qəsd hazırlığı olacağı təqdirdə onun həyata keçməsi şansları daha böyük ola bilər. İndidən belə bir hadisənin olacağı təqdirdə potensial si-farişçiləri göstərmək təhlükəsizlik tədbiri kimi dəyərləndirərdim. Çünki bundan sonra belə bir cəhdin olacağı təqdirdə, hətta kənar güclər etsələr belə hədəf demokratlar olacaq. Eyni zamanda Harrisin bu seçkiləri uduzacağı təqdirdə 4 il öncə Trampın dəstəkçilərinin kütləvi etirazlarına bənzər, amma daha böyük aksiyaların keçirəcəkləri ilə bağlı da fikirlər var. Düşünürəm ki, Trampın bu il seçkilərə qatılması ilə bağlı qərarında Maskın rolu böyük olub. O bu kampaniyaya keçən seçkilərdən dərhal sonra başlamışdı. Xatırlayırınsınızsa, bütün sosial şəbəkələrdə Trampın hesablarını bağlanmışdılar və onun bu vasitələrlə insanlarla ünsiyyətini əngəlləmişdilər. Bu istiqamətdə Twitter ön sırada

olacağını daha çox proqnozlaşdırırlar. Qarşı tərəfin bunu qəbul edib-etməyəcəyi də hələ sual altındadır. Amma situasiya hər an fərqli istiqamətdə dəyişə bilər. Bir məsələni də unutmamalıyıq ki, ABŞ seçki sistemi tamamilə fərqli bir sistemdir. Son qərar xalqın verdiyi səsərin faizinə görə yox, öncədən hər ştatdan seçilmiş seçicilər kollegiyasının verdiyi səsə görə müəyyən edilir. Onların isə sayı cəmi 538-dir. Doğrudur adətən seçicilər kollegiyasının verdiyi səsə xalqın verdiyi səsərlə adekvat olur. Amma təcrübədə belə prezidentlər var ki, xalqın səsverməsi ilə seçilməyən prezidentliyə namizəd seçicilər kollegiyasının daha çox səsini alıb prezident olub. Yaxın keçmişdə kiçik Buş səhv etməmiş 2, yaxud 3 səs fərqi ilə keçmişdi. Halbuki ümum-xalq səsverməsində qalib digər namizəd olmuşdu. Yeni yekunda seçkilərin taleyini 538 nəfərdən ibarət seçicilər kollegiyası həll edir".

V çağırış Milli Məclisin deputatı, siyasi təhlilçi Sona Əliyeva Trampa qarşı bu sui-qəsdlərin "gizli əl" tərəfindən təşkil etdiyini düşünür: "Hazırda dünya ictimai-siyasi təfəkkürü başda ABŞ olmaqla demokratik dəyərlər sistemindən imtina etməyə başlayır. Çünki modern dünya bu sistemin özünün doğrultmadığını düşünür. Demokratik dəyərlər imperialist siyasətlə və təfəkkürlə üst-üstə düşmür. Hazırda ABŞ, Britaniya və digər Qərb imperialistləri demokratiyadan məhz bu istiqamətdə istifadə edirlər. Yəni ondan istifadə etməklə özlərinin hərbi-siyasi zorakılıqlarına yeni plazdarmilər hazırlayırlar. Təəssüf ki, kiçik ölkələr və inkişaf etməkdə olan dövlətlərin hamısı bu yanaşmanı qəbul edərək alternativlər haqqında düşünmürlər. Düşünürəm ki, keçmiş prezident Donald Trampa qarşı sui-qəsdlər bilərəkdən hansısa "gizli əl" tərəfindən təşkil olunur. Burada iki

məqsəd ola bilər. Birincisi, Trampı fiziki cəhətdən yox edərək Harrisin təkbaşına və asan qələbəsini təmin etmək, ikincisi, keçmiş prezidentin nüfuzunu xalq arasında qaldırmaqla, demokratların hakimiyyətinin davamını əngəlləməkdir. Fikrimcə, indiki məqamda ikinci ehtimal daha ağılabatan görünür. Çünki keçmiş prezident Donald Trampa qarşı baş verən sui-qəsd cəhdinin hər ikisi uğursuzluqla nəticələnib. Bu da o deməkdir ki, Tramp da özünə qarşı təşkil edilən sui-qəsd cəhdlərinin içərisində ola bilər. Yeni daha çox planlaşdırılmış prosesə oxşayır. Düşünürəm ki, hazırda səsvermə olsa, nəticələr ürəkaçan olmayacaq, ikinci mərhələyə qədər uzanacaq. Ona görə ki, şanslar hazırda bərabərdir. Qarşıdakı aylarda həlledici raundda hər şeyi daha aydın təsəvvür etmək mümkündür".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Teleparıcı Ayten Səfərova "Xəbərtəsi" verilişində diqqətçəkən fikir söyləyib. Öncə o, 50 yaşı keçən insanların iş tapmaq problemindən danışdı. "50 yaşdan sonra iş üçün gələndə deyirlər çox yaşlısan. 50 yaşda pensiyaya gedəndə də deyirlər, bunun üçün cavan-san", - deyib.

Aparıcı həmçinin universitet bitirən gənclərin iş tapa bilməməsindən də şikayətlənib: "Tələbələr iş axtaranda deyirlər təcrübə lazımdır. Bölgələrdə yaşayan insanlar çətinlik çəkirlər. 20-21 yaşlı universitet bitirənə deyir təcrübə lazımdır. Bunu özün yarat da. İdarələr diplomlu uşağa deyir ki, get təcrübə yığ gələrsən. Tələbə bunu necə toplasın?"

Azərbaycanlı nisbətən yaşlı insanların və universitet məzunlarının layiqli iş tapmaq problemi təzə deyil. Bu barədə vaxtaşırı yazılıb.

Bəs problemin kökündə nə dayanır, vəziyyət yaxşıya doğru gedir, yoxsa? Ali təhsil ocaqlarımız ölkənin əmək bazarındakı durumu nə dərəcədə ciddiyyə alır? Problem əmək bazarındamı? Ümumiyyətlə, vəziyyətdən optimal çıxış yolu necə görünür? Nəhayət, məktəb, valideynlərin bu xüsusda cavabdehlik dərəcəsi nə qədərdir?

Mövzu ilə bağlı sosioloq Üzeyir Şəfiyev "Yeni Müsavat" a danışdı:

"Bu, hazırda biz sosioloqları çox ciddi düşündürən məsələlərdən biridir. Qeyd edirəm ki, bu problemin bir çox səbəbləri var.

Birincisi, bəzən əmək bazarına uyğun olmayan mütəxəssis hazırlıqları gedir. Yəni, əmək bazarı ilə təhsil mütəxəssisi hazırlığı arasında bir koordinasiya, tələb-təklif olmalıdır. Mütəxəssis hazırlığı əmək bazarına uyğun aparılmalıdır, özü də bu günə görə deyil. Buna bir qədər geniş yanaşmaq lazımdır. Yeni düzgün hesablamaları lazımdır ki, yaxın və orta perspektivdə bizim hansı mütəxəssislərə və nə qədər mütəxəssisə ehtiyacımız olacaq. İlk növbədə bunu düşünməliyik.

Həmçinin zamanın çağırışına, müasir əmək bazarının tələblərinə uyğun kadr hazırlığına daha çox üstünlük verməliyik. Təhsil müəssisələri bunu nəzərə almalıdır.

Diplomlu məzunlar iş axtarışında - problem əmək bazarındadır, yoxsa...

Ekspert: "Müəssisələrə bu tələbi qoymaq lazımdır ki, universiteti yenidən bitirmiş məzunlardan əmək stajı tələb etməsinlər"

Hesab edirəm ki, həm də müəssisələr sifarişlər verməli, elan etməlidir ki, yaxın və orta perspektivdə hansı mütəxəssislərə ehtiyacı var və təhsil müəssisələri buna uyğun mütəxəssis hazırlamalıdır. Yeni əmək bazarındakı müəssisələr ilə təhsil xidməti arasında belə bir koordinasiya olmalıdır".

Sosioloq hesab edir ki, əmək bazarındakı müəssisələrin yenidən universitet bitirmiş tələbələrə əmək stajı tələb etməsi doğru deyil: "Çox təəssüflər olsun ki, universiteti bitirən məzunlar iş üçün müraciət edəndə ondan əmək təcrübəsi tələb edirlər. O zaman sual yaranır, tələbələr 4-cü kursun 2-ci semestrindən etibarən əmək müəssisələrində praktikada olurlar, bəs onda niyə əmək müəssisələri tərəfindən gələ-

cək işə götürmə zamanı bu məsələ nəzərə alınmır? Hesab edirəm ki, bu, ciddi məsələdir və buna nəzər yetirilməlidir. Tələbə əgər praktika keçirsə, ali təhsil müəssisəsində əldə etdiyi bilikləri praktikada tətbiq edərsə, o zaman niyə əmək müəssisələri ondan yenidən işə götürmə zamanı əmək stajı tələb etməlidir. Axı bu, məzunudur, nə vaxt işlədi ki, əmək stajı da olsun.

Beləliklə, hesab edirəm ki, əmək müəssisələrinə bu tələbi qoymaq lazımdır ki, universiteti yenidən bitirmiş məzunlardan əmək stajı tələb etməsinlər.

Doğrudur, özəl şirkətlər, qurumlar yüksək ixtisaslı və yaxud yüksək əmək təcrübəsinə malik olan kadr axtarır və bu onların hüququdur. Amma bu o demək deyil ki, bütün əmək

müəssisələri yenidən universitet bitirmiş məzunlardan əmək stajı istəsin.

Daha bir məsələ, daha yaxşı olardı ki, əmək bazarındakı müəssisələr təhsil müəssisələri ilə əlaqə qursunlar. Məlum olmalıdır ki, hazırda əmək bazarında daha çox hansı ixtisaslara ehtiyac var. Buna əsasən mütəxəssis hazırlanmalıdır. Həmçinin xaricə tələbə göndərərək Azərbaycan əmək bazarında tələb olunan sahələr nəzərə alınmalıdır".

"Valideynlərin bu xüsusda cavabdehlik dərəcəsi nə qədərdir?" sualımıza isə sosioloq bu cür cavab verdi:

"Məlum olduğu kimi, cəmiyyətimizdə əksər valideynlər övladlarının ixtisas seçiminə təsir edir, mane olur. Bəzən nə vaxtsa özünün sahib ola bilmədiyi ixtisasa övladının nail olma-

sını istəyir. Məsələn, nə vaxtsa hüquqşünas olmaq istəyib, buna nail olmayıb, indi istəyir ki, övladı onun arzusunı yerinə yetirsin və hüquqşünas ixtisasını seçsin. Bu mənada az valideyn var ki, əmək bazarını düşünür, yaxın və orta perspektivi düşünür və övladını bu istiqamətə yönəldə bilir. Hesab edirəm ki, valideynlər çalışmalıdır ki, övladlarına əmək bazarına, yaxın və orta gələcək perspektivə yönəldən tövsiyələr versin. Təvsiyə verəndə də övladının daxili potensialını, resurs və im-

kanlarını, maraq dairəsini nəzərə almalıdır. Çünki bəzən gənclər valideynlərinin göndərdiyi istiqamət üzrə gedir, lakin müəyyən vaxtdan sonra yanlış istiqamətə getdiyini fərq edir. Anlayır ki, onun içərisində hüquqşünas deyil, başqa sahənin adamı gizləni. Yeni insanın daxilindəki peşə kimliyini də tapmaq lazım gəlir. Bunu valideyn də, məktəb də tapa bilər. Hesab edirəm ki, burada təhsil konsultasiyasına ehtiyac var".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Torpaqlardan istifadə ilə bağlı 3 mindən çox pozuntu aşkarlanıb

Bu ilin I yarısında Azərbaycanda torpaqlardan istifadəyə və onların mühafizəsinə dövlət nəzarəti tədbirləri çərçivəsində ölkə üzrə ümumilikdə 8 410 monitorinq həyata keçirilib və 3 104 pozuntu halı aşkar edilib.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti məlumat yayıb.

Bildirilir ki, aşkar edilən pozuntu hallarından 5-i dərinlik 20-50 metrlik zolağının altında olan torpaq sahələrindən istifadə vəziyyəti ilə bağlı olub. Müəyyən edilən pozuntu halları üzrə aidiyyəti sənədlər tədbir görülməsi məqsədilə hüquq-mühafizə orqanlarına göndərilib.

Cari ayda aparılan monitorinqlər zamanı isə Bakının Səbail rayonunun, Nəmiş Quliyev küçəsində yerləşən "Şəfa" balıq evi və hasar qonşusu vətəndaş Rəcəb Abbasov tərəfindən Xəzər dənizinin mühafizə zolağına düşən ərazilərin zəbt olunduğu və hasarın çəkildiyi faktı aşkar edilib.

Qanunvericiliyin tələblərini təmin etmək məqsədilə görülmüş tədbirlər nəticəsində zəbt olunan ərazidə hasarların biri tam sökülüb, digərinin isə obyektin sahibi tərəfindən demontajına başlanılıb.

Qeyd edilir ki, torpaqlardan istifadəyə nəzarətin gücləndirilməsi, torpaq sahələrinin təyinatı üzrə istifadəsi, bu sahədə aşkar edilən pozuntuların aradan qaldırılması ilə bağlı müvafiq qanunvericiliyə uyğun olaraq Xidmət torpaqların səmərəsiz istifadəsinə və özbaşına zəbt olunmasına qarşı nəzarət tədbirləri həyata keçirir. Xidmət tərəfindən ölkə ərazisində torpaqlardan əsassız və qanunvericiliyə zidd istifadə halları, o cümlədən Xəzər dənizinin sahilboyu 20-50 metrlik zolağının altında olan torpaq sahələrindən istifadə vəziyyəti ilə bağlı monitorinqlər aparılır.

Xatırladaq ki, Torpaq Məcəlləsinin tələblərinə əsasən Xəzər dənizinin Azərbaycana mənsub olan bölməsinin sahilboyu 20-50 metrlik zolağının altında yerləşən torpaq sahələri dövlətin müstəsna mülkiyyətində qalmaqla özgəninkləşdirilə bilməz. Yalnız dövlət məqsədləri üçün Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə istifadəyə və icarəyə verilə bilər. Məcəlləyə əsasən istifadəyə və ya icarəyə verilən torpaq sahələri İqtisadiyyat Nazirliyinin Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti və yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə razılaşdırılmış icazəsi əsasında dənizin sahilinə gediş-gəlişi məhdudlaşdırmamaq şərti ilə hasara alınma yolu ilə və ya digər üsullarla bağlanıla bilər.

Bağçada azyaşlıya qarşı zorakılıq - müəllim uşağın saçını yolub, döydü

Paytaxtda fəaliyyət göstərən bağçalardan birində azyaşlıya qarşı zorakılıq edilib.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə BAKU.WS-in

"Qaynar xətti"ne görüntülər daxil olub.

Qeyd edilib ki, Bakı şəhəri Yasamal rayonundakı 290 sayılı bağçasında müəllim az-

yaşlının saçını yolaraq onu döydü. Həmin an yaşananlar bağçanın təhlükəsizlik kameraları tərəfindən anbaan görüntülənib.

Uşağın valideyni Nərgiz İsmaylova övladının (N.İ. şərti ad) müəllim tərəfindən döyüldüyünü bildirib.

Nərgiz xanım onu da bildirib ki, bağçada çalışan texniki işçi də azyaşlıya qarşı naliyyət ifadələr işlədib.

Yaşanmış hadisə ilə bağlı qarşı tərəfin də fikirlərini öyrəndik.

290 sayılı bağçanın müdiri Dilşad İsmaylova saytımıza açıqlamasında uşağa fiziki və mənəvi şiddət göstərən hər iki işçinin əmək müqaviləsinə xitam verilərək işdən çıxarıldığını bildirib:

"Bu məsələdən məlumatım var. Lazımi qurumlara da məlumat verilib. Hər iki işçi barəsində tədbir görülüb. Bu hadisə iyununda baş verib. Texniki işçi uşağa naliyyət sözlər söyləyib. Sonra valideyn mənə yaxınlaşıb dedi ki, müəllim uşağın saçını yolub və döydü. Bundan sonra hər iki işçi işdən çıxarıldı".

Paşinyana qarşı "27 oktyabr" ssenarisi

ABŞ Nikolu hara kimi qoruya biləcək?

"Müəyyən dairələr Ermənistanda yeni "27 oktyabr" çevrilişi hazırlayıb". Xəbər verildiyi kimi, bu barədə Ermənistanın hakimi "Vətəndaş sazişi" partiyasından məlumat yayılıb.

Hakim fraksiyanın deputatı, Müdafiə və Təhlükəsizlik Komissiyasının üzvü Armen Xaçatryan həbslər olduğunu təsdiqləyib: "Hesab edirəm ki, istintaq 7 həbslə məhdudlaşmayıb. İnənirəm ki, prosesdə onlarla insan iştirak edib. Polisə qarşı mübarizədə xüsusi döyüş bacarığı olan şəxslərin də daxil olduğu dəstə hazırlanıb. Ona görə də tezliklə həbs olunanların sayı artacaq".

Erməni deputatın iddiasına görə, bu əslində yerli müxalifətin elan etdiyi "isti payız" kampaniyasının tərkib hissəsidir. "Görünür, onlar hesab

caq. O bildirib ki, keçmiş "Vaqner" muzdulusu olan Ayk Qasparyan Rusiyada yaşayan ermənilərdən ibarət "Arbat" qruplaşmasını yaratdıqdan sonra Kremlin yeni əmrlərini yerinə yetirməyə başlayıb: "Əlbəttə, "Arbat" Ukraynada işğalçı müharibədə iştirak üçün təsis edilib, ancaq qruplaşmaya Ermənistan vətəndaşları ilə keçmiş Qarabağ separatçılarının cəlbə ondan xəbər verir ki, Ayk Qasparyan başqa tapşırığı da yerinə yetirməyə hazırıdır. Nikol Paşinyanı Ermənistandakı radikalı yığa biləcəklər, ümid qalır "Arbat"

maqla 8 nəfər qətlə yetirilmişdi. Həmin terror hücumunun təhqiqatı tam yekunlaşmasada, əksər təhlilçilər olayın arxasında Rusiyanın və cənab-yətkar Köçəryan-Sərkisyan cütliyünün durduğuna əmin-dir. Çünki məhz həmin ilin dekabrında ATƏT-in İstanbul sammiti çərçivəsində Bakı və İrəvan arasında çox mühüm sülh sənədinin imzalanması gözlənilirdi. 27 oktyabr terroru qoymadı.

İndi də Azərbaycan və Ermənistan hansısa sülh sənədini imzalamağa çox yaxındır. Bəs ABŞ Nikol Paşinyanı Rusiyadan qoruya biləcəkmə və hara kimi?

Sabiq maliyyə naziri, siyasi və iqtisadi məsələlər üz-

şinyan qarşısında nida işarəsi gördükdən sonra "Qarabağ Azərbaycana məxsusdur" dedi. Yeni heç olmasa bunu siyasi manevrlər etməklə də deməyi bacarmadı, utanmadı ki, axı bir qədər öncə "Qarabağ Ermənistandır və nöqtə" deyib. Yeni bu adamın eyni məsələ haqqında dünən bir söz, bu gün bir başqa söz, sabah isə tamamilə başqa bir söz deməsi adi bir haldır.

Siyasətdə yalan və iyirənc gedişlər həmişə olub, var və olacaq. Ancaq siyasət meydanında Paşinyan qədər yalançı bir dəlalin analoquunu xatırlamaq olmur. Bir dövlətin başında dayanan adamın bu qədər yalan danışması ona

Rusiya XİN: "KTMT-nin Ermənistanı müdafiə etmədiyi barədə qəsdən dezinformasiya yayılır"

KTMT-nin Ermənistanı müdafiə etmədiyi barədə qəsdən dezinformasiya yayılır, bu həqiqət deyil. APA-nın Rusiya bürosu xəbər verir ki, bunu Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova dünən keçirdiyi brifinqdə bildirib.

O qeyd edib ki, İrəvandan vaxtaşırı eşidilən iddialar absurdur və faktlara əsaslanmır: "Bu fonda Rusiya Federasiyası ilə siyasi dialoq və qurumlararası əməkdaşlıq məhdudlaşır. Yeni iqtisadiyyat bir şeyi göstərir, siyasi üstqurum isə bunun əksini edir. Bundan əlavə, bildirilir ki, İrəvan Aİİ-də qalır, lakin KTMT-dəki mövcudluğunu dondurur, sanki bu strukturlar müxtəlif ölkələrdən ibarətdir. Qərbin təzyiqləri var, Qərb rəsmilərinin sözləri görünür İrəvanın siyasi ritorikasında öz əksini tapıb", - deyə Rusiya XİN sözçüsü vurğulayıb.

edirdilər ki, yalnız bu cür zorakı üsullarla hakimiyyət dəyişikliyinə nail ola bilərlər. Buna görə də "27 oktyabr" ssenarisinin "B" planına keçiblər", - deyə o qeyd edib.

Xatırladaq ki, sentyabrın 18-də Ermənistan İstintaq Komitəsi Ermənistanda hakimiyyəti ələ keçirməyi planlaşdıran 7 nəfərə qarşı cənab-yətin işinin açıldığını bəyan edib. İstintaq Komitəsi iddia edir ki, bu qrup şəxs silahdan istifadə qaydalarını öyrənmək məqsədi ilə bir sıra Ermənistan vətəndaşlarını Rostova, o cümlədən "Arbat" bazasında təlimlərə cəlb ediblər.

Politoloq Elxan Şahinoğlu görə, Rusiyada ermənilərdən təşkil olunan "Arbat" silahlı qruplaşması Paşinyanın başını hələ çox ağırda-

qruplaşmasına. Ermənistanın radikal müxalifət nümayəndələrinin bu günlərdə işğal altındakı Donbasa ziyarəti də təsadüfi deyil. Onlar Donbasda yerli separatçılarla danışıqlar aparıblar. Həmin radikalı Donbasa getmiş kən Ayk Qasparyanla görüşüb ondan dəstək istəyə bildilər. Amerikalılar hələ ki, Paşinyanı yaxşı qoruyurlar, Ermənistanın baş nazirinə qarşı sui-qəsd planının ifşasıyla bağlı əməliyyatın hazırlanmasında Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin rolu istisna deyil".

Bunu da yada salmaq ki, təxminən 25 il öncə, 1999-cu il oktyabrın 27-də Ermənistan parlamenti gülləbaran edilmiş, nəticədə spiker Karen Demirciyan və baş nazir Vazgen Sərkisyan da daxil ol-

rə ekspert Fikrət Yusifov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, bütün bu çevriliş şouları Paşinyan hakimiyyətinin fəaliyyətində bir alət kimi istifadə olunan vasitədir: "Əgər Paşinyanı ona müxalif olan Qarabağ klani, Rusiyanın dəstəyi ilə belə devirə bilmədisə, deməli, bir başqa qruplaşmanın Ermənistanda hakimiyyəti devirə bilməsi barədə söhbətlərin heç bir əsası yoxdur.

Ermənistan hakimiyyəti və onun başında dayanan Nikol Paşinyan dünya ictimaiyyətini və öz əhalisini hakimiyyətinin ilk günlərindən məharətlə aldatmaqla məşğuldur. Bəlkə də dünyada indiyə qədər heç bir ölkənin başında Paşinyan qədər bir yalançı siyasətçi dayanmayıb. Baxın, bir vaxtlar "Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə" deyən Pa-

dələlət edir ki, erməni xalqının mayası yalanla yığıldıqundan onun bu davranışları Ermənistan cəmiyyətində həzm oluna bilər.

Bir sözlə, Ermənistanda heç bir dövlət çevrilişi cəhdi yoxdur. Rusiya çox çalışdı ki, Paşinyanı "Qarabağ klani"nin əli ilə devirsin, ancaq bunu bacarmadı. Görünən budur ki, Rusiya artıq onu bu yolla devirə biləcəyinə inanmır və bu səbəbdən artıq Paşinyan hakimiyyətinə qarşı bir başqa planlar hazırlayır. Hesab edirəm ki, çox yaxında bu planların nədən ibarət olacağını bütün dünya görə biləcək".

VI çağırış Milli Məclisin deputatı Azər Badamov Paşinyanı ABŞ kəşfiyyatının qoruduğunu qeyd etdi: "2018-ci ildə Paşinyanın hakimiyyətə

gəlişini Rusiya arzulamırdı. Çünki hakimiyyət çevrilişi rusiyayönümlü şəxslərin hakimiyyətdən uzaqlaşdırılması ilə nəticələnirdi. Hamı bildirdi ki, Paşinyan ABŞ-ın dəstəyi ilə Sərkisyan hakimiyyətini devirərək baş nazir postunda oturma bilmədi. Bu baxımdan Paşinyanın hakimiyyətə gəlməsi qərbin cızdığı ssenarinin reallaşması idi. 2018-ci ildə Paşinyan hakimiyyətə gəldəndən sonra o vaxtkı iqtidar radikal müxalifətə çevrilmiş və müxtəlif ssenarilərə əl ataraq yenidən hakimiyyəti qaytarmağa çalışdılar. Hətta sərhədlərin delimitasiyası və 4 kəndimizin qaytarılması ilə bağlı qərar verildəndə kilsənin və radikal müxalifətin birgə tapşırığı ilə Baqrat ssenarisini ortaya atdılar. Baqrat əvvəlcədən hazırlanmış plan üzrə hərəkət edərək Tavuşdan başlayaraq İrəvana doğru pilyada irəliləyərək öz ətrafına tərəfdarlarını yığmağa çalışdı. O cümlədən İrəvan küçələrində tərəfdarları ilə uzunmüddətli aksiyalar keçirərək xalq hakimiyyətə qarşı itaətsizliyə çağırış etdi. Amma bu kütləvi xalq hərəkətinə çevrilmədi və baqratlar və köçəryanlar yorulub sakitləşdilər. İndi yenidən "isti payız" kampaniyasına başlayacaqlarını anons ediblər. Onlar bilirlər ki, küçələrdə qışqırmaqla Paşinyan hakimiyyətini sonlandırmaq mümkün deyil. Ona görə də silahlı çevriliş planı

üzərində də işləyirlər. Ermənistan ermənilərinin Rostovda və Arbat hərbi bazasında hərbi təlimlərə cəlb edilməsi, xüsusi hazırlıq keçməsi "isti payız" planının tərkib hissəsidir. Ermənistanda hərbi təxribatların əl atılması Azərbaycanla münasibətlərin normallaşmasına doğru getdiyi bir dövrə təsadüf olunur. Belə ki, 1999-cu ildə də Azərbaycanla mühüm bir sülh sənədinin gözlənilməli tədbir ərəfəsində Ermənistan parlamentində 8 nəfər qətlə yetirilmişdi. İndi də COP29 ərəfəsində Azərbaycanla Ermənistan arasında sülhlə bağlı bir sənədin imzalanacağını gözlənilməli bir vaxtda Ermənistanda yenidən silahlı təxribat planı gündəmə gətirilib. Amma bu təxribat planlarının təşkilatçıları Ermənistan hakimiyyətinin 1999-cu ildə olan hakimiyyət olmadığını da unutmasınlar. Bu gün Paşinyanı onu hakimiyyətə gətirən ABŞ kəşfiyyatı qoruyur. Məhz 27 oktyabr çevrilişini hazırlayanlara qarşı həbslərin keçirilməsi də ABŞ kəşfiyyatının məlumatları əsasında baş verdiyini hesab edirəm. Paşinyan "odda yanmaz suda batmaz"dır. Bu baxımdan Ermənistanda parlament seçkisinə qədər Paşinyanın devrilməsi, ya da hərbi çevrilişi mümkünsüz hesab edirəm".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

ÜSAVAT

Son səhifə

N 171 (8544) 21 sentyabr 2024

S
e
n
t
y
a
b
r

Bunları bilirsinizmi?

- * Araxis dinamit partlayıcısı düzəldilməsində istifadə olunur.
- * Saqqal 7-15 min tükəndən ibarət olur və ildə 14 sm sürətlə uzanır.
- * Qarışqa dünyada həcminə görə ən böyük beynə malkidir. Bu beyinin bədənə nisbətinə görə hesab olunur.
- * 100 fincan kofeni dalbadal içmək birbaşa intihar etməkdir.
- * Yatmış insanın boyu oyaq olan insandan yarım santimetr uzun olur.
- * Jül Vern 1863-cü ildə "Paris XX əsrdə" əsərində avtomobil, faks və elektrik stulunu dəqiqliklə qələmə alıb. Nəşir əsəri Vernə qaytararaq, onu "gicbəşər" adlandırılıb.
- * Cənubi Koreyada eyni soyadlı şəxslərin evlənməsi qadağandır.
- * İl ərzində insan qabırğaları 5 milyon hərəkət həyata keçirir.
- * Gündəlik istifadə etdiyimiz qayçıyı Leonardo da Vinçi ixtira edib.
- * Son 4 min ildə insan heç bir yeni heyvan növü əhliləşdirə bilməyib.

Gündə iki litr su mifi və sürətli arıqlamaq üçün diyetoloq tövsiyəsi

Coxumuz sağlamlığı qorumaq üçün gündə 2 litr su içmək lazım olduğunu eşitməmişik. Ancaq ekspertlər deyirlər ki, bu mifdir və insan arıqlayarkən mayeə olan ehtiyac artır. Bəs əslində arıqlamaq üçün nə qədər su içmək lazımdır? Rusiyalı diyetoloq Yelena Kozlovskaya çəkini effektiv azaltmaq üçün düzgün su içməyin sirlərini açıqlayıb. Həkimin sözlərinə görə, fərdi maye qəbulu norması bədən çəkisinin hər kiloqramına 25-30 ml təşkil edir. "Lakin çəki atarkən bu rəqəm arzu olunan çəkini hər kiloqramına 40 ml-ə qədər artır", - deyir o bildirib. Mütəxəssis vurğulayıb ki, şəkərli içkilər və alkoqol maye hesab edilmir, onlar qidaya bərabər tutulur.

"Buna görə də, eğer arıqlamaq istəyirsinizsə, şirnin qazlı içkilərdən imtina etmək və spirtli içkilərin qəbulunu məhdudlaşdırmaq daha yaxşıdır", - deyir o bildirib. Yelena Kozlovskaya, həmçinin çay və qəhvə kimi sidiqəovucu təsirli içkiləri bir stəkan təmiz su ilə tamamlamağı məsləhət görür. "Bir saat ərzində içilməli olan optimal maye miqdarı 200-300 ml-dir. Xüsusilə axşam vaxtı birdən-birə çox su içməyin ki, ödemin güclənməsinin qarşısını alasınız", - deyir o bildirib.

Mütəxəssis bununla belə düzgün su rejiminə keçərkən, ödemin güclənə biləcəyi barədə xəbərdarlıq edib və bunun normal olduğunu deyib. "Zaman keçdikcə orqanizmin uyğunlaşacaq və su ehtiyatı toplamağa ehtiyac olmadığını başa düşəcək", - deyir diyetoloq bildirib. O bu sadə tövsiyələrə əməl etməklə, bədənini optimal su balansına və təmin edərək asanlıqla və effektiv şəkildə arıqlatmağın mümkün olduğunu deyib.

Yaponiyada düyünün qiyməti 50 ilin ən yüksək səviyyəsinə qalxıb

Avqustda Yaponiyada düyü qiymətləri keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 28.3% artaraq 1975-ci ilin sentyabrından bəri ən yüksək səviyyəyə çatıb. Bu barədə ölkənin İnzibati İşlər və Kommunikasiya Nazirliyi məlumat verib. Qiymətlərin bu cür kəskin artmasının əsas səbəbi keçən il anormal istilər səbəbindən düyü məhsulunun azalması olub. Bundan əlavə, bir çox yaponlar təbii fəlakətlər halında ehtiyat üçün evdə düyü ehtiyatlarını artırmağa başlayıblar ki, bu da qiymət dinamikasına təsir göstərmişdir.

Düyü əsrlərdir Yaponiya'nın əsasını təşkil edir. Çörə-sakinlərinin gündəlik qidasının artan populyarlığına

baxmayaraq, düyü hələ də yapon mətbəxində mərkəzi yer tutur. Tarixi məlumatlara görə, Yaponiyada adambaşına düyü istehlakı 1960-cı illərdə 118 kq-a çatıb, hazırda isə təxminən 54 kq təşkil edir. Qeyd edək ki, Yaponiyada ümumi ərzaq qiymətləri avqustda 2.9% artıb. Ekspertlər bunu idxal olunan kənd təsərrüfatı məhsullarının bahalaşması və yay istilərinin yerli məhsulların məhsuldarlığına təsiri ilə əlaqələndirirlər.

Yaponiya hökuməti düyü bazarındakı vəziyyəti diqqətlə izləyir və bu strateji əhəmiyyətli məhsulun qiymətlərinin sabitləşdirilməsi və kifayət qədər ehtiyatının təmin edilməsi üçün tədbirlər görməyə hazırdır.

qorunmasında mühüm rol oynaya biləcəyini göstərir. Bununla belə, bu nəticənin əlavə araşdırmalarla təsdiqlənməsi nə ehtiyac olduğu bildirilir.

Qəhvə və çay sevanlara xoş xəbər

Dünyanın ən məşhur içkiləri olan qəhvə və çayın sağlamlığı üçün zərərli olduğuna dair bir çox iddialar səsləndirilib. Ancaq yeni bir araşdırmaya görə, bu içkilər ürək sağlamlığına müsbət təsir göstərir. Çin və İsveç alimlərinin apardıqları araşdırma qəhvə və çayda olan kofeinin ürək sağlamlığı üçün faydalı olduğunu ortaya qoyub. Araşdırmaya görə, müntəzəm olaraq qəhvə və çay qəbul edən insanlarda hipertoniya, insult, şəkərli diabet və koronar ürək xəstəliyi kimi kardiometabolik pozğunluqların inkişaf riski əhəmiyyətli dərəcədə azalır. Konkret olaraq, gündə üç fincan qəhvə və ya beş fincan çay içən iştirakçılar bu xəstəliklərin iki və ya daha çoxunun inkişaf riskini 40 faizdən çox azaldıblar.

Tədqiqata qatılan 300 mindən çox insanın sağlamlıq məlumatları orta hesabla 11 il izlənilib.

Bu müddət ərzində həm qəhvə, həm də çay içən iştirakçılar ürək-damar sağlamlığının bu içkilərin heç birini içməyən

yənlərə nisbətən daha yaxşı nəticələr əldə ediblər. Bundan əlavə, kofein qəbul edənlər qan təstlərində aşağı xolesterol və insulin müqaviməti əlamətləri göstərmişlər. Nəticə olaraq, bu araşdırma qəhvə və çayın ürək-damar sağlamlığının

Gözünüzün zəifləməməsi üçün telefonda belə istifadə edin

Telefonlar uzun illərdir hər kəsin həyatında mühüm yer alıb. Smartfona sahib olmayan nadir insanlar qalıb. Ancaq telefonlar görmə qabiliyyətinə mənfi təsir göstərə bilər. Görməni korlamamaq üçün telefonun düzgün istifadə qaydalarını təqdim edirik:

Vaxt

Görmə problemlərinin qarşısını almağın ən asan yolu onlardan istifadə etdiyiniz vaxtı məhdudlaşdırmaqdır. Siz telefonunuzu oxumaq, video izləmək və digər funksiyalar üçün daim istifadə etməməlisiniz. Cihazı gündə bir neçə saatdan çox istifadə etməmək məsləhətdir.

Ekranın təmizliyi

Bir çox insanlar ekran təmizliyinin sadəcə gigiyena məsələsi olduğuna inanır. Amma bu, doğru deyil.

Toz səbəbindən şəkil və ya mətn təhrif olunur, bu da görmə qabiliyyətinə əlavə gərginlik yaradır. Buna görə də həmişə telefon ekranınızı təmiz saxlamağa səy göstərin.

Nəqliyyat

Nəqliyyatda telefonda istifadə verdiyi gözlərə çox zərər verir. Bunu çox az adam bilsə də, nəticəsi yaxşı deyil.

Çünki nəqliyyatda olarkən baş verən titrəmələrə görə gözlərə əlavə stress yüklənir. Nəticədə, görmə kifayət qədər qısa müddətdə pisləşir.

Hər evdə işlədilən SARI BEZLƏR: Ölümçül xəstəliklər mənbəyi

Hazırda bir çox təmizlik işləri üçün mikrofiber bezlərdən istifadə edirik: Təmizlənəcək səthlərdə yuyucu vasitənin istifadəsini tələb etməyən, az miqdarda su tələb edən və toz, kir, mikrob, bakteriya kimi zərərvericiləri tutan mikrofiber təmizləyici bezlər həqiqətən istifadəyə yararlıdır.

Bəs, bu təmizləyici vasitələr göründüyü qədər təhlükəsizdirmi? Dosent Ece Harman bu təmizləyici vasitələrin həm xərçəng, həm də hormon pozğunluqları ilə əlaqəsinin hələ də müzakirə edildiyinə diqqət çəkir. Həm təmizləyici parçada, həm də təmizləyici süngərdə olan mikrofiber kimyəvi olaraq poliamid, polyester və lifdən ibarətdir. Bu təmizləyici materialların tərkibində olan kimyəvi məhsullar onları metrərlə uzatmağa və seyrəltməyə imkan verdiyi üçün təmizləyici səthin sahəsini genişləndirir və daha effektiv təmizləməyə imkan verir.

Ancaq polyester və poliamid tərkibli məhsullar istehsal edən bir fabrikdə aparılan araşdırmada sonrakı illərdə işçilərdə xərçəng xəstəliyində statistik əhəmiyyətli artım olduğu müşahidə edilib. Həmçinin məlum olub ki, ağciyər, prostat vəzi və dəri xərçənglərinin tezliyində ciddi artım var.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Məsəvat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəxində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500